

સરકારી ગુજરાતી
ચાંથી ચોપડીના અર્થ

વ્યાકરણ તથા કવિતાના અન્ય સાથે
છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર
સખારામભીકશેર

અમદાવાદમાં

ભાણેકચોક નજીક કાગડીઓળમાં ખોડા

ઢોરના મકાનમાં અમદાવાદ વિક

ટોરિયા પ્રેસમાં

છગનલાલ ઉમેદવાદે છાપ્યા

સવત ૧૯૩૯ સને ૧૯૮૬

કીમત ૦-૪-૦

સરકારી ગુજરાતી ચોથી ચોપડીના અન્ય.

ચોથી ચોપડી શીખનર ભોને અમુક શબ્દ વ્યાકરણ
કયા વર્ગને છે તે જાણવાની જરૂર છે માટે તે અમે અત્રે શબ્દ
ના સથે આપેલું છે તેની દુકમાં નીચેની યો નીચે પ્રમાણે.

(ના) - નામ	(સ) - સરવનામ	વિ, = વિશેષણ.
(કિ) - ક્રિયાપદ	(અ) = અવ્યય	(કુ) = કૃદંત
પાઠ ૧ જો.	વરતુ - નકાલ પદારથ	છાતુ - (વિ) ગુણ, ગુણ
નવી - (વિ) તાજુ હુ	જાગરા.	શીક્ષા - ના, સજ્જ ગુના
જ્ઞાતી	પરમેશ્વર - ના) પરમદ	નો ખદલો.
જુની = (વિ) પ્રાચીન	શ્વર. મોટો પ્રભુ.	પાઠ ૨ જો.
ગએલી.	પાખી = ના) પાંખવ	જગત = ના) દુનીઆં,
મહાવીરુ = (કિ) આર	જી જનવર,	આલમ
ભાવીરુશર કરાવીરુ	ઝાડ - ના) વ્રક્ષ દૃમ, તં	રેનડીયર - ના) એકજાત
કવિતા = ના) રાગમાં	મુરજ - ના) સુયે, રવી	તુસાગર જેવુ પરુ
બોલવું	આકાશ = ના) આભ	ગરુડ = ના) ખગગજ
રાજ = નિ. ખુશી.	વ્યોમ, નભ	એકજાતનુ પક્ષી
સુદર = (વિ.) મજાની	પ્રધ્વી - ના) અવની, ધ	ધાત્ર - ના) મોટો પ્રવા
સારી, બેશ	રતી, ભોંય જમીન	હુનો વેગ.
ચાહે - (કિ) ઈછે, વાંછના	ચંદ્રમા - ના) શોભશર્પ	જુની = (વિ) બીન તર
કરે,	સરજુ = (કિ) ખાન વ્યુ	વતવાળી
નવરા - (વિ) નકામા, ની	ઉત્પન્નકરણ.	નીપજે છે = (કી) ઉત્પ
રૂદમી	સદા - અ) હમેશા, ની	ન થાય છે. ખને છે.
આય = (કિ) કહે બેલે	ત, રોજ.	યાતુ = ના) ખનીજ
ગાયન કરે,	સાહેબ - (વિ) ઉપરીવાળી	દારથ જેનાં જાણુ

થય છે તે.	અરાણુ-ના) અર, પા	કાલાવાર્ણ
પરવત-ના) ગીરી, પાદ	ણીનુ અરવુ	સ સાર=ના) જગત,
પથરાના મોઢા ટેકરા	કવા-ના કુપ, પાણી	દુનીયાં
કોતર-ના) ખે બખેલો	ના ખાડા	જેમ=ના) જોર, ખળ
નદી-ના) સીતા, અપ	પાણીયાં=ના) રોગીષ્ટ	આય,
મા તથા નીજ હાનરી	કુક-ના) મર માણે,	દાધાર-વિ) દતનાર
જોરો વર=ના) તળાવ	ચામડાં=ના) ચર મ	આપનાર,
તડક	ગુજરાતી-વિ ગુજરા	પ્રાણીય-ના) છવક
અવજન = ના) સોર	તના રેડનારી	આત્મ
ખળતા પાહાડ-ના) જ	પાઠ ૩ ને.	હરવુ-કિ) સદેશુ ધી
સાળા મુખી પરવત પ્રસ્થના-ના સ્તુતી		નવીલેકુ

પાઠ ૩ ને પરમેશ્વરી પ્રસ્થના ૧.

આ પરમેશ્વર તુ એક છે, તે આખું જગત સરજી
 બુદ્ધિ, પ્રધી, પાણી અને પરવતો એ સર્વે તે પેદા કર્યા છે.
 સારા શોભાયના તારા સુગર અને ચંદ્રમા એ સઘળાં તે
 બનાવ્યાં છે, પ્રભુ તાર જોર બહુ છે. અમરામાં ને ઘણું રાજ
 ન અને ગુણ છે તેના આપનાર તુજ છે એ સઘળા પાપી પ્રા
 ણીઓ ને છે તે ભુલી જાય છે; ૩ એ પ્રભુ અમરામાં ને
 કોશ, કકાસ પાપ અને દુષ્ટ છે તે કાપ ખોટી ને ખુરી છે
 તે મોરખાની કીન કાઢાવી નાંખી સુખ આપ ૪

પાઠ ૪ થો.	અવર-ના) પાહાણે પેતારા-ના) ચંદ્રરણુ
પરચણુ-વી, પરમાર	ભા પેહોરે.
ધી કમ કરનાર	આમુઓ-વી) અડધે
દેવના-ના) મીકુ મ	મરલો
તુ નાંખેલા રોટલા,	તથા ગરવુ-વી) રમ
જો-ના) બોક, ભવ;	ક, બનાવકુ

થો. સામ-ના) ચંદ્રમા રા
 રાત્રી.
 બદા-વી) ધારે, અ
 ધીક, ઘણા

ઉપકાર-ના) ગુણઆ	સંભાળ-ન) ખખર	ટકણ.
ભાર.	જળવણી.	કાખ-ન) ખગલ.
કલેસ-ના) લકાઈ, ટ	કલિ-ના) ખાચકા.	ખાઈંગતો(=ક) લગ
ટા, ફીતુર,	ઠટાર-વિ) સાવચેત,	કતો-
ધરીતાપ-ના) દુઃખ.	ચરવા-કિ) ખાવા	પાઠ ૬ ઠા.
કમતી-વિ) ખોટીબુઢી	પાઠ ૫ મો.	આપ-ન) ખળ, જોર.
કરણા-ના) મેઢરખા	આથડીયાં-ન) અડ	ખુલો પડયો = કિ) અ.
ની, દયા, કપા.	ખડીયાં.	કે રક્તે ગયો.
કટ-ના) દુખ વિપતી	રસતો(=ક) પંથ માર	જમલન-ન) વગડો.
કુતરો-ન) રવાન	ગ, સેચડો.	ખટકયો(કિ) અથડ. ચે
મો-ન) મુખ. વદ	મુઝતે-ના) દખાતો	ખોતીયુ-ના) પેઢેરવા
ન મેહોકુ	ખાડુ-ન) ખાઈ.	તુ હુમક.
મ-ન) તરફ, ભારી	આંધળો-વિ) આંજી	રાંકિં-ના) અથડીયા
ભુખ્યા=વિ) કુખાતુર,	ન દખાય તે.	કાંઈ વળ્યુ નહી, કા
ખાધા વગરનો.	પલળીસ-કે બીજાદર	મ થયું મહી,
છેલ્લે-અ) આખર,	માકડી-ના) જોઈકા	માગે-ના) વાગેબીકાય
અતો.	ફંકી-કિ) નાંખી, ફ	નાદવ-ના) કીચડ.
ફયા=ના) રહેમ.	ગાટી, ઉશોટી.	અજાળો-ના) ઉજો
કલી-અ) કોઈવખત,	આશીય-ન) આસી	ખકાશે, રાસનપએ
કોડે-ના) અસ્ત, તુ	રવાદ.	ખોમીયો-વિ) જાણી
રંગ.	યાલો(ક) હાલો, હીડે	તો વાઢેક.
કવા-ન) ખાઠા ખા	શીપાઈ-ન) પટાદાર.	ગત-ન) રજનીરાત
ધરા,	નોકર. પટાવાળો.	પાઠ ૭ મો.
શક્તી-ના) જોર, ખજ.	પગ-ન) ચરણ, પાય	હુટકું(=ક) હુગઈ હું
અધર-ન) તીવર,	મકાઈ(ના) મુઢ, સ	ચીલેતો.
અંધકાર.	ગરામ,	મનમુગે-ના) વીચ
ચાર-ના) ચકર, ફુજે	પીડીઓ-ના) ટેકા	ર, ધારણા.

અટકાવના) આશરિયે રીના) પુરી જે વાળી કવીતા.
 પસેણ (મટના) આ વો એકજાતનો આ શુણ્ણને ન) સાંભળને
 દર સતકાર. વાનો પદારથ; અર્થના) ઘણી, બહુ
 પસેણીના) મેમાન. મળ્યાના) આજ્ઞાન, જાતના) ભાવ.
 ઘટાકટના) યોગ્ય, લ. લોટમાં કંઈ પીટ હોઈ નથી,
 યક, જોગ. ણી તેલમાં તળીને કહીના) ઘસાને ઉ
 પકડો = કી) ઝાલો. ખાવાનો પદારથક કાળેવો એક ખાવા
 પામિજોના) મગવી રે છે તે; નો પદારથ,
 નાનો. મકવાના) ખાંડના તળીયાનાં) તળ્યાં.
 ખાંડના) ખભો. ખાવાના પદારથોનાં) રાના) વનસ્પતી
 પાવરના) પોષણક વાકેપે ડાખરદીબલે નાખાવાલાયક પદ
 રથો. ખી, સુતરરૂણી, ધ રથ.
 પાઠ ૮ મો. ત્યાદી. ખામુદીના) કુધનેજ
 બોજનાના) ખાવાના ઠના) અડધા લો તાદણું ઉકળાવકુ
 પદારથો. ઠનીથેપલી તનાવ પસેજકુ કરેછે તં
 વરણના) હકીકત એ કાણુ પાટી તં કુધપરના) કુધમ,
 ખીના. વાત. લમાં તળીને કરેદે એખાનાં) ઉકા
 કમોદના) હાંચરની ખાવાનો પદારથ, જે છે તે.
 ઉચી જાત. થ છે તે. પુરીના) ઘઉંનાં, લો
 વડીના) ચોળાનીદા પાપરના) એક જા પુરીના) ઘઉંનાં, લો
 જ પલાળી વાટીને નો ખાવાનો પદારથ ઠના એક ખાવાનો
 પદા મુકે છે તે. પદારથ. પદારથ.
 પુરાણપાળીના) વેદશીવેના) દોલીકા માના) મનુષ્ય,
 મો. ચોપાદના) ચારપદ અપારના) ઘણી, બહુ.

પાઠ ૮ મો બોજના નિધે. (૨)

અજ અમે જે બોજના જમ્યા હીએ તેવું તમે નર
 યુત સંભળને કમોદના ચોળાનો ભાત કાંચો હતો, નો

(૭)

દાનની ભત તે ઘણીજ સારી હતી (૧) દહી ભાગીને કઢી કરી હતી, ને તે માંહે સારી મજેયો વડીયો નાખી હતી, ખામુદી પુરી અને દુધપાક તથા તરેહ તરેહનાં શાક તબ્યાં હતાં. (૨) પુરાણીયોગી વેઢખી, સાકુ, વડાં કચોરી અનેાં કંસાર કરચો હતો, ભાખ્યાં, અને ભાછ તે ખડુ સારાં હતાં, તેમાં વળી મજેનો શીરો અને રોટલી પણ હતાં વળી પાંચ પકવાન (ચેના પેંડા, ખરફી જલેખી ખાનાં, અને કાણસાઈ) ને કહેવાય છે તે પણ હતાં એ સઘળા જમતાં અતી ગણેા આનંદ થઈ જાય, પરંતુ એ ખરામ વડાં, પાપક, રોવો અને તળેલાં ચણાનો સ્વાદ તો ઘણીજ સારો હતો.

પાઠ ૯ મેં.	જાં છાખડાં	કુસ-ના) કુશુમ, પુષ્પ
આંબ-ના) બેકળતળુ	અ કુસ-ન) કેરીનાં	ખરી-કિ તુહી
ઝડ કેરોચો થાયછે	એક જાત.	દાણુ-ન) બેકળત
મરવા-ન) નાની કલમ	ના) એપાણુ	નુ ધાન,
રીઓ.	જાત કલમકરી	સોપારી-ન) દેડળ,
કછીયો-ના) શાક ભ	ટલે એકઠાળખુછે	ગાટલી-ના) રંગમાં
છ વેચનારા શાક	લીને કોઈ યોગ્ય	નુ બીજ,
યાવડમાં જોખવગેરે	ડમાં ઘાલે છે તે	અથાણાં-ન) બેંજ
બિરાકભાઈ (ગકાલુ)	ચોર-ની) દ્રવ્ય હાલે	ન, અથાણા નાંની
વેચે છે.	ચાલે નહી તે	કુ વીગર ચઢવીરા
સાખી-ના) આંમા	કમુગ-ના) ઝાડનો બો	ખવાના પદરથ ક
પા કેરીયો પાકવા	યમાં રેકનારો ભાગ	રી રાખે છે તે
ઉપેરઆવીહાય તે	ચર-ના) રકથ, મુળ	ખજાર-ના) યહીદ, અ
સાખીયાં.	ઠાળાં-ન) શાખા, રેટા	કલુ ન્યાં કટલાક
ટોપલા-ના) મુલા.	પો પાંદડાં-ના) પાતરાં,	પદારથો વેચાઈ સ

જે છે તે જગા	પળવવા-કિ) હુખદેવુ	મુર-ના) મેદાતલ
પાઠ ૧૦ મો.	રબાઠવા, હુખવવા.	શીક્ષક.
માખાપ-ના) માતા,	પાઠ ૧૧ ૩૧	સમીસાંજ(સધ્વાકાળ
પીતા.	નીશાંજીયા-ના) વિદ્યા	ના વખત
કલિમા-ના) હુકમમા	રથી, રકોલર.	પાય-ના) ચરણ પગા
આસામી	પરખવું=ક. તપાશી	લવારો-ના) તકામુ મ
ધર્મ-ના) રીત, કામ.	જોડું, પારખવું	લવુ લવરી.
બોગવવુ=કિ) ચેડવુ,	મરીકર-વી) કીકગવી	ગવાળો-ના) ચીપરા
સહનકરવું, રોહવું	નાનુ, નચીત, રોહુ	ખચકો
ખમવું.	કાયર-વી) કટાળવુઆ	પોથી-ના) પુસ્તક, ચો
આખાર=ના) ગુણપા	જસાવુ	પઠી બુક
ક ઉપકાર,	કસ્તા-ક) સ્થીર રહેતા	લીખ-ના) બેકનનુ
સલાખ-ના) ખખર	ટટાર.	જતુ ઘણુકરીને વા
ખદલો=ના) સાદુ	જોડણી-ના) અક્ષર	જકલુગડામાંયાયછે.
ખુંડા-વિ) નકારા, ખ	જોડવા કે મેળવવા.	ખુજા-ના) સાપ, વ્યા
રાખ	શરમાતો-ક) લગ	ળ, નાગ,
નરસુ-વિ) નકાર, ખ	ખતો.	છંદ-ના) ચાલ રીત;
રાખ, ખોહું	દસ્કત-ના) અક્ષર,	આપ-સા) પોતે
રેકા-વી) અંકલુ, એ	હરફ	ખારે-ક) વરતે, ચાલે,
કળ.	જેર-ના) વિષ, જોખા	કરે;
ઉકેલા-કિ) મોટાકધી	ધાથી મરીજવાયતે	ખારો-ન) કાયદા ની
લુગડાં-ન) સ્ત્ર. આ	વટ=ના) રાહ,	યમ.
ખર, કપડાં, એ	લુસસતી=ના) તે કાન	અતીશો-વિ) ઘણી
ખરાની સાથે આવ	ઉંચમાત	ખડું
નાર રખદ.	ફનેત=મિ) નીંધા	ખકી-આ) વડે
ધરણ-વી) વધ. છ	ર આખર થાય	પેલી-વિ) માંડી હી
લુખારથાયે પોંચેત્રા	પાઠ ૧૨ મો	વાંતી

જેખીએ=કી) ગણી	વાંદરો	મુખી-કી) સાંભળી	વ
એ જોઈએ.	પીતા-ના) આપ, તોત	વણ કરી;	
પાઠ ૧૩ મે	માતા-ના) માન, નુન	કુરે-કી) ખુલો થાય,	
આરો-ના) ઠાકીનાએ	પુત્ર-ના) તન, દીકરે	રખ મળે.	
ભાગ=ના) સોખત,	છોકરો	આરો-વિ) વાહાડો,	
પરકાસવું-ક) ફેલાવવું	ઠાક-વિ) કઠણુખુધીનો	મોય.	
ઉધ કુ કરવું	મુરખ	કાસો=વિ) ખાલી આ	
કુપ-ના) આકતી. કોણ	કી-તી) ઘણી બહુ	મથો	
છખી	ટાળો-કી) કાઠીનાંએ	લીખીને-ક) નીખમા	
કરમ-ના) પ્રાલખ, બ	છોડો.	ગીને	
વિશ.	આઠયા-કી) આડી	પેટ-ના) ઉકર, જે	
માંકડો-ના) મરકટ, એ	કે નકારી જગે	માં ખમિયુ પચે	
કળતનો લાલમોનો	ખુમ-વિ) ઘણો, બહુ	છે તે.	

પાઠ ૧૨ મે નકાર નીશાળીઆ વિષે.

બીજા સરવે નીશાળીયા નીશાળમાં પેઠા પછી પે તે નીશાળમાં પેસેછે ન બીજા બધા પેઠા પછી પે તે પેસેછે વળી મેહતા હજે ધારા ક'છે તે પ્રમાણે તે વરતતોડે ચાલતો નથી, એવોજ નકારો નીશાળીયા તે નીશાળમાં જઈને શું શીએ? કાંઈજ નહીં સાંજ પડી કે પાંધરી સુવાની વાત સુજે પછીથી પાઠ વાંચતો વખ તે પગ ધળે લખેનોજણે લીટા કઠયા અને ભણે(વાંચે)તોલ વારો ક'ને નકારો ઇ. સારીજેડાલીતા તે જોડી રાકતોનથા અને ચીંતા વન નો અતીઘણી મુકો આણેછે, લેખણ (ફલમે) ભગીને ભર મુકેજે જેમ ભાકડાના ભારો ભરીમુકેછે તેન એવાજ નકારો ઇ. હાથ મેલાકરે તેથી પોથીપણ મેલીયામ, અને પોથીમાં ઘણી બીચસ અને નકામાં ક'ગણીયા ભરીને જેમ ગાંધી સી ગણો બાંધે છે તેમ કરે છે હુમખમાં લીજો અણુવા બેસી એતો હજારો થાય એવો નકારો ઇ.

પાઠ ૧૩ મે નઠર નીશામીયા વિષે ૪

વળી એ વાતેડા ઘણીવાર વાતે વળે છે જે બાળકો તમે એના સંગે હોડીદા એનાથી કાંઈ પણ વાતનો એકે છે એ આ વનાર નથી એના નઠરો છે. લડે વડે અથવા કાંઈ આશપાશ પડે પછીથી પાતાનું (ગુકુ)રૂપ જો હોય તે મહાર કરે ખરી શીખામાણ કહેતો તે બહુ નઠારી લગે છે એના નઠરો છે. એ કરમ કુદરે નીશામીમાં મહેતાઈને નડે, પછીથી નીશામીમાંથી છુટ્યો, (રજનમળી) કાઢ્યો જાણે માંડ્યો છુટ્યો એ છોકરો માખાપને બહાલો નહીં એ છોકરો છે. ઘણા જર વડે નીશામીમાં લાવીને બેસારણ પણ એ સાડી શીખવાનો નથી એ તો અપચો કાઠ રહેવના છે એ બીજાને કે લાકડાનો બારો વચીને પેટ બરણ એવો નઠરો છે.

પાઠ ૧૪ મે	પડ્યા છે કી) પઠા છે	તા ફીકર
આનો-ના)	રૂપીયાનો લુચા=વિ હમ કપહી	ઊધમ=ના) વેપાર, રો
સોળમે લાગ	છેતરચો કી) ઠગ્યો.	જગાર ધધા
કમાયો=કી) રળ્યો	પેજનમમુઘી=અ	જન શદવ-ના) કીચકક
હા કરચું	મધી મગણ સુધા	ચરા
પત-ના)	ભરોસો, પ	બધી કમર
લીયાર વિસ્વાસ	ફજેત-ના, અપકીરતી	ક.લાતાલા કરગરચું
સાડુ-ના) કણુતત, બો	વળોડ.	સાડાય=ના) મદદ સાં
લી વચન	માં-અ) નહીં ના ન	કુળી,
કિમ ફી-ના) મીજ	પાઠ ૧૫ મે	મજદ=ના) ધોરી
ખાની	દવ-ના) મલુ, ધરા, પ	પડે=ના) પોતે, જાતે
ચાદયુ-કી) નલ્યુ,	રમેરાર	આપે,
આફુ=ના) એ એકજગ	ગીવાન-ના ગાડી	મરજ=ના) મતલબ,
તનું કંદમુજ એના	ત, એ ખરી, સાધી	અરથ,
સુકંપાથી સુકંપાય છે ખાંત=ના) ચી	ટા ચી	પાઠ ૧૬ મે

લાપોડીયાં-ના) ખાસ	કાકુ-ના) કાકુ, હાડ,	ચેરની મા અંકાળો
ડીયાં, ઘોળકાયાં.	પીંજર.	જામ, પાપી હાથ ધ
જાનેરી-ના) એક જ	પાણુ-ના) પંચપા	સતે જામ
ના કેળા નાનાં અ	તર. પાવો	આ કહેવતમાં મારા
નેપાતળી છાસનાં	રાગ-ના) તલપ, ક	જાગ્યા પ્રમાણે
વાદસારાં હાથછેને	લગ, હલગ.	(ચે-નાં) બદલે એ
કંકાણી-ના) કોકાણી	નગ-ના) તક, સમય	સ્નેહ (ના) ને ઠેકા
સના આ દેશ	લી-ના) શરીર, દહ	જો માલના (જય
શુકાં આવે છે તે	વેનાવત-નાં) ઇગ	ને ઠેકાણુ કાય ને
તાપ-ના) જાગી,	જેવનો દેશ.	છલો
મથાળે-ના) ટોચે છે	પાક ૧૮ મો.	પાક ૫૪ મો.
ક ઉપર.	નાન-ના) મન, જીવ	માંખી-ના) મક્ષિક
પાલ-ના) ફાગણ, અ	જીવ-ના) એક જાત	મીત-ના) કરોદીવાદા
કર.	નું કઠણાંચાંચાંનુ-ક્ષી	તળાવ-ના) શેરોવર
જુખ-ના) જુમખુ	ગરદેહ-ના) શેરો	તકાક
મુદત-ના) વખત, ર	નો ઘેઠાંઓ	હાવાનુ-અ) સ્નાન
મય.	કામ-ના) ઘણાંજા	કરવાનુ.
મેવે-ના) મીઠાંફાળો	કાલી ગુફામાં.	માપુ-ના) ભાઈ.
ફેરાળી-ના) ફગ, અ	રીવાત-અ) જાપી	કોગ-યુ-કે) અરથુ)
હાર, ફળખાં, અ	ને સ્વતંત્ર પાળે,	કોશી-ના) પુત્રી ઘ
પવાસમાં જો પદ	જાવેત-ના) ગ્રહ	રડી,
ચોખાંધામાં આવેલું	સ્વ, પદશદા, તા	દેવ-ના) સ્વભાવ, પ્ર
રેશ-ના) નસો.	ગર, ધનવાન,	કુતી, આદત. ઓ
દોરજાં-ના) રશીક	વાર-ના) તલવાર	તમર-ના) મુઝાઈ.
રાસડાં.	અની. એક જાતનું	ભમરી.
પાક ૧૭ મો.	ઘાત કરવાનું હાથિપલે-ના) અવસ્થા.	
નીચનીચ-ના) કાળી.	આર.	નાદાન-ના) નાચુસમ

જી અક્ષયવીનાનું તત્કાળ-અ) તેજ બાળ-વી) નાની, દૂડી
 પાઠ ય૦ મો. ખા. જોખમ-ન) હની નુ
 ઊનામણે-ના) ઉનુ અન્ન-ક) મુન્ન-ક) કરાવ.
 પી મુકવાનુવાસણ સીનારા-ના) હાના, હાપણ-ના) ખુદિ;
 મોટ-ના) તલપ, ઝડપ વીશિષ્ણપણ્યકે, નારા ચાલ = ના) રીત, આ
 દોળવુ-ક) કરવુ. પાસ-અ) પાસે, કને, ચરણ.

પાઠ ૨૦ મો. માંખાનુ ખચુ.

પાઠલા ખચ્યાંની પાસે માખી મોહાડેથી બેલી કે હુ
 બ્યા મુઠી જઈને આવું ત્યાં મુઠીમાં તુ આકાશે ઉડીશ તહી
 (૧) “કારણ” પાણીશે વાસણ ઉકળે છે તેની પાસે જે
 જાય અને ફરતાં ઝડપ મુઠી જાય તો છવનું જોખમ (કાની
 થાય છે. (૨) એમ કહીને માખી તો ગઈ પણ બાળકનાં બુ
 દ્ધિ દુંકી તથી મનનુ હાપણુ તેજ ઘડીએ કરવા માંડ્યુ (૩)
 વેહેમથી વધારી વધારીને ઘરડાં તો ઘણી વાતો કરે છે આ
 રહે ઉડીને ફરતામાં કહો હું કેમ મરી જઈશ? (૪) એમક
 હીને ઉડી ગયું ને પાણીની પાસે પહોંચ્યુ ત્યાં “પહોંચતાં
 જ” અન્ન-ક) એમાં (કેનામણાંમાં) પડ્યુ ને તેનો નારા થ
 ઇ ગયો, (૫) તે મરતાં મરતાં મોલ્યુ જે આ મારી પેઠે ચાલવા
 છે અને માખાપનુ કહું માને નહીં તેના આવા હવાલ થાયક

પાઠ ૨૧ મો. (છવ જોગે આચીધારે-ના) નીચમ, કા
 સાચી = વી) સચવા, તુ. યદ્ય, કરાવ, રૂલ.
 રી. ખરાવાદી, ખરો ન ખર-ના) એક પ કીમડો = ના) એક.
 વર્ગ-ના) હાસ, હુકડીછી એક, અનુક્રમ, જાતનુ કડ્યુ આક
 બોઅન્નેગ-ના) બોમ સંભરતુ-ક) યા: સરતમાં = ના) દ,
 ના જોગે, અભાગે, આવતુ, નમાં રમણુમી

આદર્શ;	પાણી-ના) જડ; નીર	લકડીયું;
ખસો-આ) સાચો નકી	ચાલ-ના) રીત	શીરજ-ના) નીચંત,
પાઠ ૨૨ મો.	આખર-ના) ઈજત	સાંસતા;
દેખત-ના) જેવ.	પાઠ ૨૪ મો;	રાહ-ના) રીતે, પ્રમા
ગાડી-ના) બેસવાનું	પચા-ના) ભાંજગડ	થિ, રસ્તે;
સાધન, વેહેલ,	આવડા-ના; આલસામે વગમે-કી) દા	
શંભરયાં=કી) યાદ	ર ભાવ, સ્કાર;	(વે પેંદાએ;
આવ્યાં;	ન્યાય-ના) ઈન્સાફ	ગટ-ના) હેઠળ, હ
માફ-ના) ક્ષમા, મા	ફેસલો, ચુકાદો	ઝમ;
કી	પંચો-ના) વચકા, તકકાઈક-વિ) કકાણિ,	
હમેરીશ-કિ) મેળ	નાર, ફેર.	સાણુ ડાણુ;
વીરા, બેગાકરીશ	બ્યાજબી-વિ) ખ	વખત-ના) સમય, વે
ફેગટ-કિ) વ્યર્થ, ન	ફે અદલ ખરોખર	ળા;
કાચુ, કામવગરનું	નાચુડી-ના) નાના	બેલસાક-અ) નીરજ
પાઠ ૨૩ મો.	ત્રાજવાં.	ય પથિ;
આજ-ના) ચોરીતહે	પદલાં-ના) ત્રાજવાન	પાઠ ૨૫ મો;
મત.	છાખડાં.	પાણી-ના) છવ જે
પાવડી-ના) ચારઅ	ખચકુ-ના) કુકરો.	અહીંથીતહી ફરેછેતે
ની રૂપીયાનો ચે	કરગરી-કિ) કાલાવા	પથુ-ના) ચારપત્ર
ધો ભાગ.	લા ફરી.	વાળા ખાણી;
નવાઈ-ના અચરજ	છુટકો-ના) નીકાલ,	પખી-ના) જનાવ
અજાયબી;	તોડ, ફેસલો;	૨. પાંખત.ળાં મા
ભરોસો=ના) વિશ્વ	તકવાડ-ના, તકરા	ણી;
સ પ્રીજ.	૨, લઠાલઠી;	માંછલાં=ના) મચ્છ,
વાંદરી=ના) વાંદરાની	ખાઈઓ-ના) બેહે	મીન;
માદા.	નો, અમ્મીઆ;	ભુકો-ના) મુરો, ગોર
ચોર=ના) તરીકર, ચે	સમજથુ=ના) નીકા	અટકચાળા-વિ) તો

ફેની, અગવીતરા; સુવાળા-વિ) સીસા, મુવાળાં-ના) વાળ,
 જીન=ના) મેટાના વાળ નરમ. ગણાસ-ન) ગોઠણ
 મળના=કા) બીજાને ઘટ-વિ) ભરાય. માંથી થી લીધારે છે તે
 વો, સરખો. અટપટાવા-વિ) કાખ નમેરી=વિ) દયા વ
 ફેર=વિ, તફવત, ફેરથીના, ચીતરવાળા ગરની;
 રક. ખરી-ના) ડાખતો. મનહર=ના) મનને
 વાયા=ના) મોડવું. પખ-ના) હાથના હરે એવો.
 ખગખુ=કેડીયું; આંગળા; છદ-ન) કવિતા, રાગ
 ખડી-ના) ખદન, કુસીધા-ના) પાંસરા, ભમે-વિ) રખડે, અ
 રતી. ઢાંકણ=ના) ઢાંકવા થડાય, ગોથાંખાય
 ફરકત=ના) છૂત; ખ નુ વાસણ; તથ-કિ) મુકીદીવ
 ડાચણ. સરજનાર-ના) ખ દમે-કિ) કનકે, ન
 પાઠ ૨૬ મો. નાવનાર; પેદા ક કે, સંતાપે.
 ફેવાટી=ના) ફેવ, રનાર; પરીવી-કિ) વેંચી,
 ઝીગ્રા વાગ. પાઠ ૨૭ મો. આગ-ન) વન્ડી, દ
 કુટકી-લી) યામીતા, ફેન-ના) માયા, પ્રીત વતા; દેવા.
 સુદર. ફેવાટી=ના) એકજ કળા-ના) આસાદ,
 જોન-ના) સમજણ, નુ આજર. રાંસો-ના) રાંસી, ગ
 અગલ; ખતરથ-ના) મોટું જો દારી બેસારવી
 ખસ=કિ) થયું એ અર્થ વગર. પ્રમુ-ના) વણી, ઇશ્વર કાંટા-ના) કટક,
 ટકું; પ્રમુ-ના) વણી, ઇશ્વર

પાઠ ૨૭ મો. પ્રાણી ઉપર હવે રાખ્યા વિષે.

કોઈ સમે છવ બમી ખય ત્યારે ખુશીમાં આવે તેમ
 રમે. તે એકું કે દયા તથ પ્રાણીને તે શુભમાં પરોવીને
 કુખ દ; કાના ઇગ તેડી નાંખે, ખાધેકુ દાય તે છોડે આ
 ખ ફેડે, જોડાયી મારે હુણાડાયી મારે અને ધુળમાં ઠા
 એવો જરૂર વિતાવે અતીશય, અતરથ કરે.—જેને મો

જાગરના ઝાડના કુળમાં પણ આગ મેલે. તમે સંસ્કરણી કે
રીએ એવાં પાપ આપોઆપ લખે. અને પ્રભુની ખીટીને વા
સ્તે માણીઓના કુળનો વધારો થાય એવો નત્રમાં મેમ ધરો.

પગ તથા પાંખો પડીને તોડી નાંખો. વળી નેમને
રાજી થવા સાફ તેને છોડીપાણુ રહે. કાંઈક વાળેથી ફાંસો થા
લીને માણીઓને હાથે પગે તરફડતો જુએ, કેટલાક શુળ
[મુળ કાંટા અને સીંચતી અણી] હાથેવતી ઘેચે પણ જરા
દયા ધરે નહી, વળી પાંખા ઉપર જે ગલેલ માર છે તે પ
ખી ચીતમાં વીચાર કરતા નથી.

પાઠ ૨૮ મો	૫, નવાઈ	પાઠ ૨૯ મો.
માઘડી-ના, ફેટે, માથે	કપાસ-ના) રૂનાંઝાડ	ગુગળાવુ- (કે) અકળા
ખાંધવાનો આગેથીરો	મજા-ના) મેજ, રમુ	વવું. અમુકાવવું
તોના-ના) તલો, પલો	જ આગુંદ	વેઠવું-કે) મેહવું ખમવું
પેચ = ના) આંટો	સોખતી = ના) સગા	તાલ-ના) મકનાના આ
મરફરી-ના) હાંશી, ક	થી સમી,	તરડાંની દારો,
હાખાજી ચેલા	બાડુ-ના) માણસની	પુણી-ના) રૂને રાખી
આદર-ના) પછેડી	સુડી જાયો.	પરવાળી લાંબી અ
આવુ-કે) નાંખવું, જ	ઝેળીચો-ન) નેચાળી	કાર કરલા તે.
કવુ.	દગલા-ના) કેરાગન	મળસક-ના) સ્વાર પ
સકંજે-ના) ચંત્રસાંચો	ચરખો-ના) કપાસપા	શહીયું
નેડેલી-કે) મનુવેલી,	લવાનો રેટીચો	મુતરીચો = ન) સુવર
મેળવેલી,	દાખત-કે) ચગદવા,	નો વેહેપારી
વાદ-ના) કપ, વા	કચરવા,	કાંતવું = ન) પુણીમાં
તા કથત.	રટ-ના) ગુણુકપક	થી તાર કાડવા
ઝાક-ના) વ્રધ,	રયા-કે) તાણી કચ	આંટી = ના) સુવરનુ.
અચરજ = ના) આખ	રીને ખાંધ્યા,	ગુજી

વેપારી-ના) સિલ ખારી	એક, એકદમ	ઘડેલા
વેહેપાર કરનાર	આંચવો = ના) એકબી	મુશ-ના) પાતુનો રસ
ચાલુકર = ના) વાણત	ને મળતુ એક	કર જેમાં રેડી લાં
ર લોક	અણઅણાટ = ના) ખ	ખીલાકડી એકરે છે તે
ર ગરેબ-ના) રંગના	અણઅણાટ	ભુકો = ના) ગેર લોક
કમુખી-ના) રાતી	અવાજ-ના) સાદ	ચુરો
લાલ	અભરાયો-ના) અકળા	નોખા = અ) મુદા, વે
અધડોતા-ક) કુટાલ	એ, અમુકાયો	અળા,
ર અળતા પછડતા	કળ = ના) વખત, સ	લપેટી-ક) છાઇ, વીંટી
વારો-ના) વખતે સ	મય, મુક	હાર = ના) વેશમ;
મય, વેળા,	ર અ = ના) રાણ રૂપ	કશખ = ના) રરી વ
પાંખરા-ના) ર સાફ	ગુજાઈ-ક) બકળા	ફીયાન
કરનારા	ઈ, ગભરાઈ,	પાક ૩૨ મો
અપાટા-ના) સપાટા,	બીખાવીખ = ના) એક	તીરક્ય = ના) દયા
ર પેટા	પછી એક જરથી	વગરનો
તારાણા-ના) તાર દો	ધા-ના) ડોહા નો ના	અપલક્ષણ-ના) ઝો
શ, રેમા.	પાક ૩૧ મો	ટાં લક્ષણ
નીરોત-ના) ચેત. સુખ	સમગ્રી = ના) ધ તુની	સહસા-ના) અભીમાય
માદ-ના) સરત, ખબર	લકડી;	મુઠાનુ ના) મુઠ, બુકુ
ખ્યાન	ચીપ-ના) ઘડેલુ. પ	પાપ-ના) ઝોટુક મ.
પોત = ના) ઢળ, કુમાસ	તરૂ. પક જેવી તે	ધીકાર-ના) તુજ.
પાક ૩૦ મો	નાનમ-ના) રેતરડી	ભરોંસો-ના) પ્રતીત;
એળખાણ-ના) પીછા	જતરડો = ના) પાતુન	ગુનો = ના) વકિ, તક
ણ, મેખત	તારકરવાનુ એખર	શીર,
અળકાટ = ના) અળકા	વેશ-ના) ડોખ ડીમા	નાકુ = વી) એક,
ક; ઉજેશ	ક આકતી;	પતલખ-ના) પ્રરણુ
એવીનુ-વિ) એક	અપટા-ના) પીળાપાપ	ચોખન.

ચુપ-છાનુ, ગુમ.	ખાંડ-ના) પુર.	ઉદાર-ના) મુસતી, ના
છાસ-ના) સાન, અ	વેદે મ-ના) અંદરો	પુરા, દીક્ષીર
છાસારો;	સક;	ખાંડ ૩૫ મો
છેતરકુ-કોઠગણ, ભુ	ખાંડ ૩૪ મો	ધ યલ-ના) જખમી
લાવવુ.	ઉગારકુ-કો) મચાવવુ	કાપણી-ના) અનાજ
ખાંડ ૩૩ મો	રાખકુ;	કાસ વીઝરે કાપેછે
સીંક-ના) દરકાથી	આકાર-ના) છખી, કે	તેને કાપણી કરેછે
ગુથીને કરેલુ અથ	જ ચીત;	દોજ-ના) કંડ ટાંકી
ધાતુનુ પાણુ હેયછે,	પુશામત-ના) કાલાવા	સોગીતસ-ના) મોટા
તકાવવુ-કો) ધારકુ	લા; આજી,	હી નસ, રગ
છલંગ-ના) થેકડો ફેર-ના) તફત	દ. પાણુ;	હથથુ-ના) કાળજી
લંગ;	સ્વભાવ-ના) પકનીદેવ	અંતઃકરણ
મોચી-ના) ચેર સખા	અજાણુ-ના) જાણી	કાંતરકુ-ના) ઘાસ
હસીબેવુ ખેસરાનુ તે	તુ નકી પરભારકુ,	કાપનાનુ ઓજર
અંગાર-ના) મળતાકો	મનવા-કો) ધુરકવા;	મુઠ-ના) અણકક
યલા,	ચેનાવે-કો) જાણાવે	મુરખ. ઠાક
સાચવકુ-કો) સભાગી	સભાગી, જનઅંતકરે	માવચેની-ના) તપાસ
કુતરે-ના) જ્વાન, કુતો	દાની-ના) ધ, મિચી,	દોશીચારી;
વાસ-ના) મોડમ, ગ	ગુણુ-ના) કાયદા નફે	દાય-ના) કર હુકમ
સકતી-ના) ખળજે	ખરદાર-ના) સભાજ	કપાયછે-કો) વદ થેછે
કકિત;	સાચવાગ,	છેદાય છે.
ભાકુ-ના) મોદક, લાડવ	સાગિલાં-કો) પોશીલાં. સ	જાખસ-ના) દખાવકુ
દાખડે-ના) ડમો	અવેલાં;	દખાવ,
ગુમે-કો) મોદાચે, લાકે	કેમટ-ના) અવળ	
ભીત-ના) દીવાલ, બેત	કેહે-કો) લાઠ ક	
કુધ-ના) મમ,	કે જેલ કરે છે	
અખાઈ-કો) ખુઝાઈ;		

અથગ-વિ) હાંશીયા	ટાચ-ન) આણી;	મ	જતાં.
રી ઠાહી;	થાણુ,	મી-ના)	માયા, હેત
આર્જીએ-વી) ઘસરે	કીરપ-ન) દયા,	મ	રનેહ
હેમો	હેરખાની,	મોવા-ના)	આકરી ભ
ઘટતો-ક) સાગતો;	ચો રીનવુ-)	થવુ,	કતી
બ્ય પડતો સમય	હાંગર-ના)	જેમાંથી	પાઠ ૩૭ મો
સુચક.	ચોખા નીકળે છે	ત	જગકરતા-ના)
તરતપુકી-ના)	તુરત,	જ્યાખધ-વિ)	થોક
ઘટના ઉપાય મુજે	ખંધ.		યાં ખતાવનાર પ્રમુ
એવી મતી.	અતુરઘ-રી)	ગાહાપણ	શાળી;
પાઠ ૩૬ મો	છુકી,		હય-ના) ઘોડો, તુર
અનાજ-ન) ધાન્ય,	વખાં-રી)	નકારાં ઠ	ગા. અરવ;
મુખ્ય=વિ) મોટું, સ	ઉવત વગરનાં		વાહન-ના) ગાડી; ઘે:
ઉથી પેહલુ	મજબુ-વિ) જખર;		હા પિગર બેસવાનું
સાઠ-ન) ગાંઠ ઘસ	જે પર;		વેમાન-ન) અનર-ખા
માંની સોટીચા.	પાકતાં-ક) થતાં નીપ		સવાનું વાહન.

પાઠ ૩૭ મો જગત કરતા વિશે, (૭)

જખનના ખતાવનાર ઇશ્વરે પ્રથમી ઉપર ઘણી ચીજો પેદા કીધી છે તેથી આખી દુનીયાના લોકો સુખ પામે છે. તેનો ગુણ ગાવા બેસીએ બેસીએ તો ખાર આવતો નથી. (૧) પ્રથમી પાણીને મોટા મોટા પરવતો તે ગાડીમાં આ વેલી ને ઘણાએ જાડો છે, અમરદા, ઘોડાવે ભેરાવે હાથી એના બેસવાનાં વાહન તે વેમાન જેવાં છે તેનો ખતાવનાર ઇશ્વર તું છે (૨) અંદ્ર સુરજ અને લાસના અમરદા તે ખતાવનાર ઠાઠ માઠ તે ઠીક ખતાવ્યા છે અને વખતે વખતના સુખનો સામાન દે ઇશ્વર તે માણસને વાસ્તેજ ક.મોહ (૩)

પાઠ ૩૮ મો	દે અરથે કામે,	નીસરણી=ના) વાંસ
ચઘા-ના) રિસા, છોતરાં	કોપરેસ-ના) દોપરા	કે વળીએલી સીંદા
ટટી-ના) ગુથેલી આ	તુ તેલ.	મેડે = ના) માળ મે
વળી	તાડી=ના) ન જીએ	હડી.
નાળીયર-ના) શ્રીફળ;	રીમાંથી ઝરેલો	પથારી=ના) ખીજાતુ
ચશ્નુ-ગિ) રેસાવાળુ;	સ.	સગ્યા.
દારડાં-ના) રાસો	કેફ-ના) નીસા.	રકાઈ-ક) અકળાઈ
દોપર-ના) કોપર	ખુએછે=કિ) ગુમાવેછે.	અમુઝાઈ.
જોટો-ના) દોપરાના	પરનાળ-ના) પાણીજ	ઢઢોળા-કિ) હલાવ્યો
ગોળો.	વાતી નીક,	મળક-ના) છોકરાં, બ
જગ-ના) દુનીયાં, મ	પાઠ ૩૯ મો	ચ્યાં.
યરી	કાસદ=ના) ખેપીઆ	પાઠ ૪૦ મો
છિપખી-કિ) નીપજ	ખંખાવાળા-મખો રા	જગત-ના) ચોત
વી, ખતાવી, પેદ કરી	ખનાર	ભાત.
પામે-કિ) બોગવે, મળે	મેભાત-ના) શુદ્ધ વ	સુર-ના) વેગ, ઝડ
સંસાર-ના) જગત.	ગરના.	પ.
પાર-ના) છેડો આ	સુમારે-ના) આશરે અ	તાળ-ત્રી) ફાલના ત
સુમાર.	ટકળે, અનુમાને	રતના.
હાથી-ના) સજ હરતી	શોરી-ના) પોળ મેદે	ટુટીપડ્યે-કી) ભાગી
રવી-ના; સુરજઆ	હલો.	પડ્યો.
દીત.	ઠોક્યા-ના) ખખડાવ્યા	ધડાકો=ના) અવાજ
કાઠ=ના) કોળ, ભ	ખશીને=કી) ઘાઈતે. દા	શખ્દ, ગરજના.
ભકો.	હીન	મદદ-ના) આશરે
સમાના-ના) અપતના	ભડકા-ના) ઝાળે મે	સાહતા.
કીધે-કિ) ખતાવ્યો	કટાં ખગતાં	લાહેમાં-ના) ખળ
રચો.	ફડફડ-રી. ઝટોઝટ	તામાં
વજે-અ) વાસ્તે મા	થી હિતાવળથી.	ખચાવવા-કુ) કેગારવ

સાગ-ના) થાલ, વખત જવાહીર-ના) હીરા, મ	ધેટાં-ના) બકરાની એ
ચીસેચીસ-ના) ખુમે છેક લિગરે.	ક જત છે,
ખુમ.	દરબાર=ના, રાજસે
રહતા=ક) ગેતાં	સાહેબ-ના) ધણી કે
આણીયુદ્ધ-વિ) સહીસ	ભા કચેરી
લામન,	પરી
બોધરાણુ=ના) ટીપ	મળતા-અ) બીજના
ફાળો.	વીજ.
દીવેલ-ક) વાશેલી અ	જેવા ભળતા
ટકાવેલી	સાક્ષી-ના) સાહેબો;
હંડજો-ના) કલો, ધકે	આંખો-ના) નેતર ચક્ષુ
ભાણી-અ) તરફ ગમ	ધાસ-ના) કડબ આર
હીમત=જુરસો હામ	ફકીર-ન) દરવેશ;
ચુકતી-ના) કળા ઠાઠ	શીઝડા-ન) શમ,
મેદાન-ખાલી જગા;	લાવ્યુ-ક) ભરયુ નાખુ
ઉગરયા-કિ ખરયા, ર	શીઝ.
હયા.	ધારીધાર-ક) ન્યાળી
બેર-અ) સોત સુધાં;	ન્યાળી.
આ(હાં-કિ) લાવ્યા	ચોરયુ-કિ) તસ્કરયુ,
ખરગજુ-વિ) પારકુ કા	હરણ કરયુ
મ કરનાર	પાઠ ૪૩ મો
કુટબ-ના) પોતાના ઘ	નાર મંત્રજંત્રવળો
રનો વસ્તાર.	સાબાસ=ના) ધન્ય.
ખરખરૂ-વિ) સાચા	અનુમાન-ના) અટક
પાઠ ૪૨ મો	વિ આશરો.
જવાસ-ના) ખોળ સ	અચબે-ના) આશ્ર
ભાગી	અકલ=ના) સમજ
	ચ નવાઈ
	ખમાગતી=ક) ભમતી
	આથડતી.
	ધ્યાન=ન) ચીત, મ
	ન લક્ષ.
	પાઠ ૪૪ મો,
	પરીસ્તી-વિ) એકબા

તને ધરમ ને યુરો (કાપડ=ના) લુગડાં ક	પીતી—ક) શોસતી પ.
પખંડમાં ચાલે છે તે પડાં,	નકરતી
વેપાર=ના) રોજગા પાઠ ૪૬ મો	આકાર=ના) ડોળ છા
૨ ધંધો.	ગુણવાળી-(વિ) કાયદા ખી.
હવેને છે-કિ) પોંદા થા બરેલી.	આંચળ-ના) સ્તન
ય છે.	સીંગળી=(વિ) શીંગડાં ખરી-ના) પગનો દી
સાક્ષ=ના) ઉચી જા વાળી.	ખડો.
તનું ઉનનુ લુગડું ખડ-ના) ચાર ઘાસ; રૂપાળો-(વિ) સારો, બે	
હું ક=ના) મર માળો પગાળી=(વિ) પગવા સ સરસ,	
સાફ-ના) સ્વચ્છ, ચોખ્ખુ ખી.	ભાળો-(કિ) દીઠો જો ચ
પાઠ ૪૬ મો. ગાય વિશ્વ.	

કાયદા કરે એવી શીંગડાવાળી ગાય, પાણી પીતી જાય છે તે ઘાસ ખાય છે એનું રૂપ કેવું મળેનું છે તેને ચાર પ મને ચાર આંચળ છે. ૧ તેના પગની નીચે તળીએ ખરીમાં મેદો ચીરો છે ને એના આકાર સારો છે તે તમે જુઓ તે ના પુછાને છેડે વાળના ગુછી છે. ને રોજ ગોવાળીએ તેના સભાળ લે છે. ૨ જ્યારે ખેડેલી હોય ત્યારે દોઢ હજારો ચા કરે છે. દોઢ કાળી કોઈ ઘોળા કોઈ રાત્રી હોય છે દોહતા વખત તે નુ કૂચ સાફ દેખાય છે ને પછી તેનાં દડી માખણને ઘી બધું થાય ૩ પેદા, ખરફી, કૂચપાક, ને ખીર ખાતાં થાક લાગે તો નથી તે બધું કૂચનું થાય છે. તેમ એનાં બસુદ ખાંડ ખને છે, તે ખાધેથી પેટમાં ઘણી કંક અય છે.

પાઠ ૪૭ મો	મી ગરીબ	રાત્રીમાં ગરખી
ગટ-(વિ) મરચક,	કરાન-અ) કુખી	નેડીએ-ના) પગરુ
કાજગાય-ન) એક	ગરદન-ના) પીઠ	ખીઓ.
જેભવનું ખાણી.	લોકાય-ક) પેસી બરાય	ખવતો છે-કિ) મલે
સાચાર ના) નીરૂપયો	અખતુ-ના) નાના છે	તેમજ-(વિ) કુમળ

પાઠ ૪૮ મો	અધ્યયન-અ) ઝોહો, ભૂરેંસો-ના ઇતખારક	વિસ્વાસ
વેગ-ના) સુર, અડપ	હોહો	પાઠ ૫૦ મો.
ચાલ,	રંરકર-ના) ઝીણાં ફી	ટેા-ના) માવરો, અ
પુછડે=ના પુચ્છે.	રાં,	લ્યાસ.
નીત્ય-ના) રોજ હ	પત્રગીથું-ફિ) ભીજવ	ઇલાજ-ના) ઉપાય
મેશ.	ઇથુ.	સગી-કુ) ચોળી
દોતાં=કુ) દુધ કાઢતાં	વેગ-ના) સુર, અપાટ	આજોટવુ=કુ) લેટ
પેટ-ન) હોજરી	સોસરી-અ) આરપા	સપેટી-કુ) વજગાડ
હડ=ન) ટાઢ	અમકરો-ન) પ્રકાશ	ઝોઢી લેવું
વચુ-ન) પવન, હવા	ચો મો-વિસ્વછ. સફ	હોલવી-કુ) ખુઝાવી
વા.	પાઠ ૪૯ મો	પોસો-ના) ઝોખા
મેળ-ના) પાણીની	સાચ=ના) મત્ય સાચુ	પોગી=ના) કઢાઈ તા
લેકેરો.	શીખામણુ-ના) મોધ,	વડી.
અમકરો-ના) યમકારો	શિક્ષા,	માળ=ના) મેડો, મેઢી
કકારો-ના) ધામ પ	વચન-ના) યોજ,	સાવચેતી-ના) હાંશી
સીનો,	આંચ=ના) જોર હર	યારી
ગગન-ના) આકાશ,	કત ઇજ્જ.	તુકશાન-ના) અવગુ
આભ;	સ્વાદ=ના) મીઠાશ	ણ, બગાડ;
કંકાઈ=ન) સંતાઈ	મુજ, મીઠું મરચુ	પાઠ ૫૧ મો
છવાઈ,	ભભરાવીને જુદીવ	નળ-ના) નગી, ન
પાંદડા=ના પત્ર, પ	ના મેળવીનેકે-પુટે	વું
લવ પાતાં	કકર-ચેષા. હંશી.	અંકુગીફાંફી-કાલ
પાદળ-વીઢળ પદળાં	અધાવુ-કુ) કપ્પુત્રયુ	ભરાઈ
પાંજળ=ના) હવામાં	વચન-ના) કોલ, કરા	સસલુ=ના) એકજન
નો અમકરો.	તાંક-ના) ગુનો, તકરી-	તનુ જનવર.
કકક-ના) ધડાકા, અ	પરવાવો-ના) પાછળથી	
પાજ કંકડા	એ: કરવા.	

લક્ષણ-ના] ગુણ. ૨૧	તી. નેર.	ળું.
ભાર.	મેનપણાં=ના) સહી	પ્રકૃ=વિ] આણી વ
પંજ=ના] પગનોન	પણા મોઢીપણાં	ગરનું.
હો, નખ.	કાંડે-ક) ગેલકરે, ગ	હુધીઆર=ના)આન
બુગતીથી-ના) ચુક્તી	મત કરે,	ર.
થી, કગાથી,	(રગામ-ના) બીજે	ીર=ન) ભાલો, ખા
આણુમમતુ-ક) ગમે	ગ મ, પારકેગામ.	ણ, સચાપ.
નહી તે.	પાદ-ના) અતજ, શ	અચગજ-ન) અધી
છરછાં-ના) મરછળુ	ખડ, ઘાંટો.	ગજ.
શી	પાડાલ-ના) હેત, મીત	ખુડ=ના) કુકર.
છશારત=ના) સાન.	ગીખામણ-ના) સારી	નાક-ના) નાશીકા.
સીસ-ના) કરોધ, ગુસે	વાત, કંચદાનીવાત	સેહેલધી-ના) સેહે
નગારૂ=ના) વાછત્ર	મ ભારે-ક) યાદકરે.	જથી
ગણુકારેનહી-કી) સ	પાઠ પડ મો	પાઠ પઠ મો
ભજે નહી.	ગીશોગીઆં-ના) શા	મદક્ષીણા-ના) આસ
અક્રાજે-ક) પછાડે	હુડીનાં પીંછા,	પાસ ફરવું.
ટોકે.	પાહુડી-ના) શીશોગી	નજર-ના) દ્રષ્ટી. ની
ફાળ-ના) ફલંગ, ચેકડે	આં વાળુ જનવર.	ધા, નેછા.
અમરાય ન) અકળાય	માદાં(ન) રંગ તથા	અપટ્ટી=વી) એક પા
અચખો-ના) આશ્ચર્ય	ચીતર વગરનાં.	સ બેઠેલી
મેર-વી) તરફ, બાણ	માર-વિ) તોલ, વજ	અધર-અ) ટેકાવગર.
પાઠ પર મો.	ન, માલ.	વાહાણ-ન) તાવ. ઝાંઝ
મરાઈ=ક) સતાઈ, છ	ચારૂ=ક) ઊંઘવું, ની	રિધર=વિ) હાલે ચ
પાઈ.	દ્રાવશ થવું.	બે નહી તે.
નછક-ના) યડમાં. પા	ર-ન) કાણું, ખાકુ	ફિશ-ના) ચકર.
સે.	રવાં-ન) ઝીણવાળ	કાક-ના) અઢી ઘ
ગીમત-ન) હામ, જા	શરફ-વિ) ધોળુ ઉજ	ગી.

માસુ-ના) બાળુ.	મથાળુ-ના) ઊપલુ સમરથ-ના) નેરાવ
દાત-ના) નીશા, ૨	પાસુ. ૨, બળવાન.
જની	કડકા-ના) વીલાગ, ૬ નીતી-ના) ધર્મ, ૬૬
પાઠ પપ મો.	કડાભાગ વેકથી ચાલુ તો
સિંદુર-ના) દરીઓ.	તીચે = વી) હેઠે તળે અધીક-વી ઘણુ, મ.
સાગર,	મેટ-ના) પાણીની ૨ દુખીઓ-વાં) હરાવ
ઉતર.	ચે જમીન હેય તે દુખી,
દક્ષીણ	૧ ગેલા-કુ) સંધાએ મુજને-ના) મને, પો
પુરવ	ના નામ. લા. તાને.
પશ્ચીમ.	અળગો-અ) ભુદો. સરજનહાર = વી) પે
નકશો = ના) દશ.	કુર. વેગળો. ફા કરનાર.
ખંડ વીગરેનમુના	મધ્ય-ના) વચલા. ઉપકાર-ના) પાઠ, ગુ
ખંડ-ના) જમીનના	મુસક-ના) દશ. ગુ, આભાર.
મોટા ભાગ જેમાંધ	પાઠ પઢ મો. ભમે = કી) ભટકે, ૨
ગુણ દશ આવેલાતે.	સ્તુતી = ન) આરાધ અળે. અથ ગાય.
દીશા-ના) બાળુ.	ના, મારથના, કીરતી-ના) વખાણુ,
સમજવું-ક) જાણવું	નીરધન-વી) ધનવ રીકટ-વી) નકામું,
વાંસે-ના) બહડોપીઠ	ગરનાં, વ્યર્થ અમરતુ.
નમુના-ના) મુકાબલે	અક્ષીશ = ના) ભેંક, ઇલામ-ના) કેકાણું જ
ભુગોળ-ના) પ્રથમીને	નામ નજરાણું, ગા;
અળો;	ચોગ-વી) લાયક, ઘટા જસ = ના) શાખારા
પઠ પદ મો.	રત. ધન્ય;
કાઠેસ-ના) ચીતરેલા	જગલવન = ના) જગ ભક્તી = ના) ધરમ,
બનાવેલા.	તનો છવાડનાર, પ્રમાણીકપણું;

પાઠ પઢ મો. ઇશ્વરની સ્તુતી,

આરે હું મહેર કે બજારની બહાર ફરવા નીસર છું તી
યારે ગામ ગરીબ લોકો, મારી નુજરે પડે છે અને આખીમ

૨વી પરના બધા લોકો દુખી માલમ પડે છે ૧ પ્રથમીમા સર
જનાર સરવે શક્તીમાંન ઇશ્વર મને જે જે બક્ષીશ નીવાજ
શા કરે તે બધાનો પાડ હુ શી રીતે વાળી શક્તીશ ધાગ્યા લા
ચાર અનાથ લોકો બુખથી ઘેર ઘેર જટકતા કરે છે પણ જોઈએ
તે કરતાં વધારે હે જગતના છગ કનાર ધાણીતે મને અન અ
પીયું છે પ્રથમી સમુદ્રને આકાશ એમાં પ્રભુ તારોજ લીલ,
લેઈ રહી છે હું જ્યાં જોઉં છું ત્યાં મોટું ભરે કામ છે ન
કોઈ પણ જગા તારા વગર ખાસી માલમ પડતી નથી હે
ઇશ્વર તારા જશ મોટા છે તને માન ઘટે છે હું તારું સદાસમ
રણુ કરૂં એવી મને શક્તી આપ ને નીત સારી રીતે આલે એ
વુ કર ને મારાં સઘળાં દુખ તું કાઢી નાંખ.

પાઠ ૫૮ મો.	ગી	શીમ-ના) ખેતર, હું
મામલતદાર-ના) પ્ર	સુમાર = ના) આસ	દ, શીમા,
ગાણાનો વહીવટદાર	રો. અડસટો.	સાલ-ના) શક, વરસ
૨ તથા વસુક્ષેનાર	પાઠ ૫૯ મો.	નીગલ-ના) તોડ, ફ
પેરો-ના) ચેકશી, ચો	સાહેબ-ના) ટોપીવાળો	સલો, વાંધા.
કી,	સીપાઈ-ના) પટાવા	કારકુન-ના) મેહેલો,
કચેરી-ના) કોરટ, દ	જો, નોટર.	છેવટે-ના) આખરે,
રખાર.	ખુત-ના) હપથીમા	વાયટ.
વેહે-ના) છોદર, કા	રી નાંખવુ તે,	ખમત = ના) ખરામ
છુ ખાક.	ગીતા-ના) ધરમનુષ	ણ, દિબ.
વાટે-ના) રસ્તો.	સ્તક,	અછી = વી) સાર, બે
અખાલુ-ની) પરાયુ.	તકરાર-ના) હાંદ, ક	શ કીક.
પર.	હાજો, વાંધા,	ભરવાડ-ના) ઘેટો અ
નંદ્રી-કુ) લખીગણી	અપમાન = ના) મા	થવા ઢોર ચારનાર
ખપ-ના) કામ,	ન નહી તે, ખેર	કપડા-ના) અપરાધ
કાસરી-વિ) કપસો	આખર,	પાઠ ૬૦ મો;

જોકાકાર = (વિ) સરખું	હો	દાત-ના) દંત;
ખરાખર.	જોપરી = ના)	માડાચામાં-ના) જડખા
શોક-ન) દીવગીર.	થા ઉપરનું ઘડ.	માં, મોઢામાં.
કલમીદાર = (વિ) માં	મગજ = ના)	માંથાં લાળ-ના) યુક્તારેલા
જરવાળુ	ની અંદરનો ભાગ.	ઓગરાળા;
લકી-ની પાંખોનીક	થેભા-મુછ પાસેના	સ્વાદ-ના) મોઢાશ,
ળા કરી નાચનાર.	વાળના ગુછા.	મધુરતા.
ગીરેખાજ = ના) કુલા	ટટાર = (વિ) સ્થિર	ખજવેછે-કિ) તારેછે
ટ ખાનાર.	ઉભુ.	કરે છે.
ચાહુ-ના) જડાગળાનું	તાળવું = ના)	જીભ = ના) સ્વાસ,
શીરાજી-ના) કલગી	પરનો ભાગ.	વાચા = ના) ખોલ,
દાર દોપીવાળુ.	મોચી-ના) ગરદન	ખોલવું;
ચરથરી = ના) ચરથ	ગળુ.	રૂપ = ન) ડોળ, અ
ર ધુજા કરે તે.	ગખડે-ના) ડાંગ;	કૂતી, છમી;
તરેહ = ના) યુક્તી.	આંચ = ન) હરકત,	ઈંદ્રીયો-ના) સર્ગર
રીત ઘાટ મકાર.	હડપચી = ના) દહાડી	નાભાગ, કાન, જી
આસમાની-ના) બુ	આગળની જગા.	ભ, આંખો, ચા
વાદળીઆ	ખાળી-કુ) રોકી, અ	મડી.
ગરદન = વી) ડોક,	ટકાવી;	પાઠ ૬૩ મો
ખીલેલી = વી) પોહો	વાસ = ના) સોડમ.	ખીડ-ના) ઘાસકેમવા
ળી થયેલી.	પાઠ ૬૨ મો.	નુ ખેતર.
કાસદી = વી) ખેપક	ફફસુ = ના) ગળામાંથી	નકાળીઆતુ-વી) મ
રનાર;	સ્વાસ લેવાય છે તે	લીક વગરનુ.
દામે-ન) ઠંકાણું ઘ	નગ.	ચાસ = ના) ચાર,
ર;	રક્ષી = ના) મો આ	ગંજી-ના) ઘાસનો
પાઠ ૬૧ મો	મળ ખેવડાં દાંતછે	ઠંગરો, ગંજ,
અંગ-ના) શરીર, દ	તે અથવા દાઢો	વગડો = ના) જંગલ

ભક્ષવા-કુ) ગુરુકવા ખજાનુ-કુ) દાનવુ, ૪	ખુલે-વિ) ઉંઘડે
કાલાવાલા = ના] માર્ય દખાઈ કરવી,	ખગ-ના] શરીર,
ના, વીનતી પાઠ ૬૪ મો	તવરગ-ન) સારા
નીરાશ-વી આશાર ઊંડાર-ના] પાડ, અ	ગીત તરેહ તરેહ ન
હીત, નાઉ મેદ; ભર.	ગાળ-વિ) ગરીબ, લા
નીચ-વિ) દુષ્ટ, નડાગં કર-વિ) નીરદ્ય,	ચાર.
અદખે = વિ] જેરીલો સે ગન-ના) પ્રતીક્ષ	મીઠાનુ-ના) પાથરાયુ
દવેશી, સમ, કસમ;	ચે = ના] ઉમર આ
ધણી-ના) માલીક, ઉપદેશ-ના) ખોધ;	યુશ;
પરી, શેઠ, સુકત-વિ) સારુકામ	વચન-ના) ખોલ શબ્દ
સાચવવા-કુ) જાળવવા પ્રતાપ-કપા, મેદરખ	વદ = કિ) માલે, ઉચાર
વાજખી-વિ) ખરૂં લા ની	શાન-ના) અક્ષય, ખુદી
યક; ચોખ્ખ, અદલ; વસ્ત્ર-ના) લુગડાં, કપડાં	ડર = ના) બીક, ન
હક્ક-ના) દાવો; જન = ના) માણસ	ય,
પાઠ ૬૪ મો ઇશ્વરનો દિપકાર	

ધણા માણસો રસ્તામાં પડેલા (રક્ષણતા) તેમને હુ, ઉઘાડે શરીરે જોઉછું, પણ મને તેા શધળા શરીર પર નવ નવા રંગના તરેહ તરેહવાળાં લુગડાં ૧ કેટલાએક ગરીબ લાચારને રહેવાને ઘરખાર મળતાં નથી; પણ મને તે રહેવાને ઘર અને રાત્રે સુવાને પથારી છે; ૨ ખીજ કેટલાએક નાની ઉમર થકી મોમાંથી નઠારા સખ્દ ખોલતાં શીખે છે; અને મોઢે જુઠા સમ ખાય છે, એવા તેઓ પાપી જણાય છે. ૩ ખોધ કર્યા થકી જ્ઞાન ઉપજ્યું; ને મારા ઉપર પરમેશ્વરના મેદરખની છે. તેા તેથી બીહીને હું સારાં કમ કરૂં તેથી તે ઇશ્વર પોતે મારા ઉપર પ્રસન્ન થાય, ૪

પાઠ ૬૫ મો	ખાણિ-ના) ઓચો, ગુ	ન ક્રયશો નહીં
સીનુ=ના) હીમ સો	ફાંઓ,	પાઠ ૬૭ મો
વરણ કચન,	અરધુ-વિ) નીમેભાગ,	મંત્રક-ના) એકબાલ
રૂપુ=ના) યાંદી, રકુપ	તોત-ના) જન, મપ	નો પીણારંગનો પ
શીક્ષા-ના) ડામ ન ઘસઈ-કુ)	અપડાઈ,	દારથ,
છાના છાપ	આકારે-આ) બનુ માને	કથીયાર-ના) ઓબર
નરદમ-વિ) નમ્યાં	અટકજો	ભરતર=ના) રસગા
ખીલકલ.	હિરસે-ના) ભામે	ળી લેદુબનાવેલુ તે
વળાં-ના) પડ, પથારિ;	મેળવેછે-કિ) ભેગુ ક	ઘડતર-ના) વડીને બ
ભાષા-ના) બોલી વી	ર છે એકડું કરે છે	નાવેલુ લોદુ
ખી.	પાઠ ૬૬ મો	પોલાદ=ના) ખરૂ લોદુ
અડી-ના) નાણાંનેછા	ધરેણાં-ના) આલુથાણ	જમીન=ના) પ્રવા
પપાડવાનું લોઠનું	શાણગાર	ધરતી ધરાણા
હથીયાર.	માંડાઈ=વિ) બેરુકરી	પાવ=કુ) ગરમ ક
જડેછે-કિ) મળેછે દ	પુરટી-ના) મળ્યુ	રી ઉતુ કરી.
ખાય છે.	ધરૂને-કિ) થરથરે ક	નાજ-ના) સમય વખ
નરમ-વિ) વળેએવું	ઠરડે	ત વેળા
બેળી-કુ) મેળવી, બે	જરૂરીયાત-વિ) ખપ	ભેગ-ના) મેળવણી,
સુ કરી,	કામ, જરૂરના	ભેગ
ઉપમોચી=ના) કામ	મેલાં-વિ) મહી	મે
અપ	લવાણાં	સાંધુ=વિ) સસતુ;
ગઠા-ના) મોટાંઢેપાં દ	ઊંચા=વિ) અવળો	હીસો—વિ) મુવાળો
હખાં	કરન-ના) દુલુ, ર	સાફ
નસો=ના) શરીરમાં	જતાઈ-કુ) ખેચાઈ,	તકડું=ના) પકાર;
હેનુ બંધન	તણાઈ.	રીત
ખડક-ના) સમુદ્રથી	નખગા=વિ) નીરખગ	ઉપયોગી-વિ) કુશ
ઢેખએલા કુખર.	મેરફાચલા-વિ) નુકસા	ની, ખપતી

ઓગણી-કુ) પીગણી	જે લાગ.	ગણન,
ગણી,	(લ = ના) ત્રણ રતી	મધ્ય-ના) પુણાગણ
કચરો = ના) મેલ, મળ	ભાર વજન	પ્રધાદારી-વિ) વેપારી
ઠરે = કુ) જામી જાય,	મદીયાણો = ના) ૧૬	રેન્ગારી.
અધધ જાય	વલ અરધા તેલો	કે રે-કુ) ઠરે, ધુતે,
સકત-જરૂર મજબુત	તેલો-ના) ૩૨ વલ	આખર-ના) લાભ.
કઠાર્યા-ના) મેટા તાવ	નુ માપ.	ધનત
પાઠ ૬૮ મો	ગુજ = ના) અણીઠી,	દયા-કુ) શિક્ષા થા
કાઠલાં-ના) જોખા	પાઠ ૬૯ મો	ય છે,
નાં માપ,	માણીકા-ના) માણ	પાઠ ૭૦ મો
માપુ = ના) પરમાણુ	માપ એવું વાસણ	વીવેક-ના) સારી ચ
અધાજ = ના) રા રે	તમુ = ના) બે આંગળ	લ સારી નીતી;
પીયા ભાર	ત્રીયાં = ના) ૨૦ વસ	મરજનદ-ના) અદખ
નવટાક = ના) ૯ રૂ	નુ માપ તે;	નોછડાઈ-ના) હલકાઈ
પાયામારનું વજન	ત્રીસવાશી-ના) વસ	ટેપ-ના) અભ્યસ.
ખાંડી = ના) ૨૦ મ	નો વીસમો લાગ	કુળ = ના) આસાદ
ણનું વજન	વામ-ના) ૬ કુટ	માકુ-વિ) ખોટું નકારે
બેડીયુ = ૩૨ માણનું	પરદી-ના) રેલો અ	વખાણ-ના) જસ; શા
માપ,	લે એવાં.	ખાશી કીરતી,
કળસી = ૧૬ માણનું	શેર યો-ના) શેરમાય	સલુપાઈ-ના) કાપણાઈ
માપુ.	એવું વાસણ.	વરતણ = કુ) ચાલવું
ગજ = ના) ૨૪ તમુ	કુટ = ના) ૧૨ ઈંચ	નમસ્કાર = ના) વાંક
હારો = ના) ૭ માણ	મુતારી અધગજ	વળીને નમવું
નુ માપુ,	ઝકર = ના) ૪૮૪૦	જેઝોપાળા-ના) મણુ
ભાર = ના) ૨૪ માણ	ચોરસવાર ચાર રૂડ	ની ને.
માપુ.	અતર-ના) વેગળાઈ	જુહાર = ના) જેઝે
ખાંડના) વાલનો ની	અસન = વિ) જુનાઆ	પાળ.

મિત્રસપરસ=એકબી	જ્યો, નીકળ્યો.	કમ, પરવાનગી
જાને માંહેમાંહે	શીખવ્યું-(કિ)મતાવ્યું	નવઈ=ના) આશ્વર્યા
સલામ-ના) એકજાત	ગનીખ-ના) રાંકકગાલ	અન્યબી.
તુ નમન કરવું	આંવકાર-ના) આદર	કહેવત-ના) કથન ચ
ધારો=ના) રીત, ચાલ	માન	લઘા વાતો.
રૂલ,	પાન-ના) તખોળ,	સાવકાઈ-(વિ) વીવેકાઈ
પાઠ ૭૧ મો	રાણવા=કુ) મુકવા, વા	સલુકાઈ.
ચેષ્ટા-ન) મસ્કરી;	યદી કરવા.	પાઠ ૭૪ મો
હાંશી.	વખણુ=ના) કીરતી	ભુખ-ના) ભુખા.
વીવેકી-(વિ) વીવેક કર	જસ	ભઈખંધ-ના) મીત્ર
નાર	ચાલ-ન) ટેવ, પ્રકૃતી	દાસ્ત.
અવીવેકી-(વિ) જેમાં	સોખતી-ના) સંગાથી	છોડો=ના) છોકરી,
વિવેક નહીં તે	સાચી સંગી	કન્યા.
ઘાત-ન) કથા, કહાંણી	ધ્યાનમાં=ના) ચીત	પાથરાણુ-ના) બી
સરત-ના) ધ્યાન, ચીત	માં મનમાં.	છાતુ.
ફર=ના) તફાવત	પાઠ ૭૩ મો	આગજ=અ) પાસે
લોકડી-ન) માઠો, જે	કકળાણુ-ન) બકરા	થડમાં,
રટીકા-ડડો	ણુ કલપાંત.	ખાપ=ના) પોતા, તા
ખાડે-ના) ઘોઘ ખા	માંડમાંડ-(વિ) ખમરતુ	ત,
છ ખો.	હાલુ	દુકાન=ના) પેહડી,
ધમકાવ્યા=(કિ) બી	એગખીતો=(વિ) જા	હાટ,
વરાવ્યા.	ણીતો પીછાનવાજો,	તઈયાર=અ) હાજ,
વારયા-(કિ) અટકાવ્યા	મળવા=એટવા, બે	ર ર નુ.
દારી-(કિ) ખેચીલઈ	ગા થવા.	સંસાર=ના) લાખશી
તેડી	હાક=ના) ખુમ, સો:	મોટોજોટો-ના) જાડો
પાઠ ૭૨ મો	હોકારો, પોકાર	જાડો.
નીવડયા=(કિ) નીપરજન-ના) આજ્ઞા	હુ	મરડી=કુ) દળી.

શીખામણ=તા) શિ	ર-કિ)ગેલે આચરે મુરખ=વિ) મેવકું
ક્ષા બેઠાં	મધુરી=વિ) સારી, આગસમગ્ન
માંદા-વિ) અજારી,	સ બરેલી. ગમત=ત) નાજ મ
સીક;	રાણી-તા) બોલ શ જા.
પાઠ ૭૫ મો	બદ ડિયા; પરસ્પર-તા) એકબી
મીત્રાચારી-તા) ભાઈ	પ્રથમ-અ) પેલાં. જાને
બંધ	પ્રણામ-તા) નમન પ માન-તા) પાકું હેમ,
કુશળતા—મુખીપણુ	ગે લાગવું મરકરી-તા) ચેષ્ટા,
કર=તા હાથ, હસ્ત;	મગાજન-તા) ગંગા ખેલી—ક) રમી,
આગમન-તા) આવ	નદીજેવું નીરમળ કપટ-તા) પડપંચ દ
વું જવું	પાણી ગો છળ;
મગન=તા) મુશી, અ	સોપારી-તા) એકજાત સ્વારથ-વિ) પોતાનું
નંદ.	તુ મુખપાસ ફળ કામતકાવેતે ગાજ.
શહીત-અ) મુગાં, સો	કાગણ=તા) મલખ સગઈ-તા) સખત,
તાં.	જાન-તા) મુઠ્ઠી, અકમ કદી=અ) કદાચ
પંડીત=વિ) ઠાકુચા.	શાંત-વિ) શાંત, મુખી જોખમકારી-અ) ડુક
વિદ્વાન	સ્નેહ-તા) પ્રીત પ્યાર શાનમારક

પાઠ ૭૫ મો પંડીતની મીત્રાચારી વિશે.

વિદ્વાને વિદ્વાન બને મીત્રો મળે ત્યારે મોઢાડેથી એ ખીજા સારા શબ્દો બોલે; અને પેરેલાં એક ખીજાને નમસ્કરીને પાણી પાચ પછી, પાનસોપારોની બીડી ખાપી શરતી મુખાકારી પુછે, પછી હાથ જોડીને કહે કે આપણું કામ અહીં કેમ પધરવું થયું? પછી વાતચીત કરીને ઠંઠા પાણી હરખબેર જુદા પડે વિદ્વાને વિદ્વાનની અસ્પર્શતા પ્રતીતી તેમની દાસ્તીમાં તેમનું મન ખુલી રહે. ૧

મુરખે મુરખ બને દાસ્તદારો મળ્યા તો તેઓ એક

ખીજનને માળ ચોપડી ગમત ખનાવશે; અને અરસપરસ હાત
મારી વાતમાં મળક મસ્કરી કરતા હશે; તેઓની દાસ્તીનુ
મુળ એકે પોતે નીશા કરવી અને કરાવવી, ને રમત રમીને
લડાઈ ટાળે. જરીને ઘેરજવુ; તેઓ મોઢે મીઠા મીઠા શબ્દો
લીને મનમાં કપટ રાખે એવા તેઓ મતલબના સગા છે એ
વા મુશખાની દારી કરવી તે કોઈ દાહાડો જાનને નુકશાની
પોહાયાડે છે.

પાઠ ૭૬ મો	ભાગ,	સરત-ના)યાદ,સમત
કરોડ = ના) મરડાની	સેકડો-(વ) સો, સધકે	યુશી=કુ) શે શી
વચમાંનું હાડકું	પાઠ ૭૭ મો	રજ = ના) કણી, ર
લક્ષણ-ના) સભાજ.	મોતીયા-ના) પાણીના	જકણ;
સાચવાણ-	શવળનાં ટીપાં	ભડકો-ના) બગતુ,
કુ ૧-ના) સ્વાસલેવા	મેડેયો-ના) માગડવ	મેશ = ના) કાજગ;
ની કોથળી	રથી,	તીલીયાં=ના) ભારવ
ઝલર = ના) જુલતી	વરાળ-ના) માફ, ધામ,	ટીયાંનાની પાટડોચે
ચામડી.	મળશકુ-ના) મવાર	ગગન-ના) આક.શ;
સકતી-ના) જોર બળ,	તમાસો-ના) ખેલ, રમુ	શીરાં-ના) ટીપાં, છાટી
કઉવત.	જ મળ;	પાઠ ૭૮ મો
ટરવા-ના) આંગળા	તાસક-ના) છાછરી	દખાકુ = કિ) ખત વુ
નાનખય) સેનાભાગ	ચતી-જિ) અતોસ માં	સિંકાં-ના) નકામી મે
વામ = ના) છ કુટ,	દાઝી = કિ) બગી	હેનત;
ખેળી-કુ) શોધી,	ખાજ્યાછે-કિ) વળવ્ય	વરસાદ=ના) મેઘ, મ
ચોંતા-ના) ફીકર, ચો	છે.	રજન.
ચના કાગળ;	પાઠ ૭૯ મો.	અચરજ-ના) આશ્ચર્ય
ભાકુ-ના) રેતીવાળો મમ-ના) સમજ, ખુદી		વાહણુ-ના) વાનોજથો

કર્યુ-પ્રાપ્તિયથુ ન રેજા. મોઢીયા-ન) ખાઈ
 કી થયુ મન-ન) રીસસખાતી મનખો-ના) અવ
 ધસ્તી-ન) જનીના દેવી, છંદગી,
 પ્રથી. ૧૪ = ન) રેગા, સમય જુગાડુ-૧) જુગાર
 પાઠ ૮૦ મે ખાચકુ ન) મગાલકાર જુગુ
 તાલ-ના, મજા, રમુજ ટગર ટગર-ના, અહે છેલ = વરાણ ગીધા
 સીરોઈ-૧) પાંકડા મે નજરે. ઠગા-ક) છેતરાય.
 નુચ ખુરેવુ વ સાગ વગેનહી-ક) પાપનહી ગમાર-વ) સમજ
 ઠેળ ન) ફાંટી મસ્કરો નલકાવી-ક) હશીને વગરનો.
 નોતર-ના આમ નજા જુશી થઈને. પીટાય = ક) ઝીકાય,
 છાછરી-૧) પોહોળા દાઝ-ના) ચુસ્સો, રીસ પોઢીયા-ના) સાઢીયા
 પીરશીલી-ક) ભાણ પા. ૮૧ મે આખસા
 મં મુકેલુ, જુગારી-વ) જુગાર દુરગુણ-ન) નઠારા
 ફાલુ-ક) ચાલુ પ રમનાર, ગુણ.
 સે દ કરયુ, જકેલ-વ) જાકેલ બે કાણ-ન) નુકશાન
 અપ અપ-અ) ઝટઝટ કેલ, સહી-અ) નકીબચીત
 ટશટ ખતા-ન) કેસ, કોકર; ફળ-ન) નફા, રીપદા;
 ધશણી-૧) વસ્ત્રામ લમેલ-વ) રખડેલ; વગગી = ક) ઝાલી
 રી અવેજો મેમાન મુા-ના) માગ, ફીચારા એજો-અ) નકામો, મી
 મજા-ના) તપશીર લોકપુત-વ) નઠારોદીકરો થા વ્યરથ ફાંકટ

પાઠ ૮૧ મે જુગારી છોકરા વિષે ૧૨

છકેલ સેજાણી છોકરા ઘણી કોકરો ખાઈને છેતરાય
 ; તે જુગાર રમનાર લોકોની સગત કરે છે ને ઘણી છે
 કરો ખાય છે જાણે જાતની પેઠે બધે ભટકયા કરે છે ને ખાખ
 મકે આ નઠારો છોકરો છે ચાર મુરખા ગામઢીયા સસ્તદારો
 તે સાંઢીયાની માફક કોઈનાર ટપરાય છે (કુડી પાક ખાય

૧ જુગાર એ મોટો ખરાબ ગુણ છે, એથી ઘણા લોકોને તુ
કશાન થાયછે માણસને એ બાને તો છોડે નહીં તેમ એથી
(જુગાર) તે પાછો હુકે નહીં જુગાર એ મોટો ખરાબ ગુણ
છે તે તમે નક્કી જાણો એમાં કંઈજ કાયદો નથી જે માણસ
એને બાંધ રહ્યો તેનું જીવન કાગળ ગયું એવું સમજવું
(પદસાથી પદમાસ થઈ જાય છે ને આખર જગા રહેછે, ૨,

પાઠ ૮૨ મો	અમલ-૧) અગડી	પાઠ ૮૪ મો
વાણજગ-૧) પોઠી	પેહલાં.	કરતુગ-૧) ગોઠકો
આપર અનાજ ન	જળતાં-એક બીજાન	મુદો-૧) દાખલો શા
ખી વેપાર કરના	જેવા	ખીતી.
પેઠી-૧) ઓલાદકુ	પાઠ ૮૩ મો	દાવો-૧) હુક, અધી
વહેમ-૧) શંકા સ	દાસ્ત-૧) મીત્ર ભા	કાર અલાખો
રહ, શક.	ધ્યધ,	સખંધ-૧) પ્રગથ વળ
આડો-૧) ઉલટો અ	ભોળો-૧) કપટરહીત	ગણ,
વળો,	ગોઠવું-૧) ગમવું, એ	આવકાર-૧) માનઅ
સગપણ-૧) સગઈ	ન પડવું;	દર, ભાવ.
હુટખી-૧) ગોતરી	પરાયુ=૧) પાગક	ખરાડવા-૧) ખારડવા,
બાપદાદા-૧) ઘરડા	સંતાઈ-૧) છુપાઈ, છ	પોકારવા
વડઉવા.	મ રહી.	૧૩.૦યુ-૧) મુકાંયુ
જગલ-૧) રાત્ર વ	પધારજો-૧) આવજો	ખડે-૧) કુકડીનેરેહે
ગડો રણ.	કકડી=૧) મરઘડી	વાનું ઠેકાણું
વસતા-૧) રહેતાં	મરઘી,	લાજ-૧) એખઆખર
હીગણાં-૧) નીચા	ખુમ-૧) પોકાર, સાદ	પાઠ ૮૫ મો
ખોલ-૧) ગુફા, ખખે	પ્રસ્તાવો-૧) લીમાસ	કેદાર-૧) મેચેન દી
લ,	વા. દીલગીરથવા.	લગીર.
ફેવાં-૧) માળ, રામ	વાહલાં-ધ્યાગં પ્રીય	સ્વેદ-૧) ચરપાટી
જાળ,	નવરાસ-૧) કુરસદ	સંતાપ-૧) લીલા, કુ;

ઘટારત-(વિ) લાયક	ખાલી-ના) ચામડી	હથ-ના) અંતરંગ
રંગીયામણી-(વિ) શા	ખેહર મારે છે.	પાઠ ૮૦ મો
લીતો સારો	લાગે-કુ) જાણ્ય	અવતરે-કિ) પ્રસવે
વીણી=કુ ચુટી, તોડી,	પાઠ ૮૮ મો	ઉજડ-વિ) વસ્તી વ
પાઠ ૮૬ મો	કપ્પલત-ના) વચનકોલ	મરનું મેદાન.
સાજતાજાં-વિ સુખી	ઉત્ત-ના) જીવાખ	આસપાસ-અ) ચારેગ
ગમત-ના) રમુજ,	દગરદગર-વિ, એકી	મ ફરતુ
અધાપે-ના) આંધળા	નજરે.	ઉપયોગ-ના) કામખપ
પાણું	ધુણાંવ્યુ-કુ) હલાવ્યુ	પાઠ ૮૧ મો
દયા-ન) જિરહેમ, મેરેર	પાંગોડું-ના) ખભાને	અવસા-ના) શા
સદા-અજોજ હમેશાં	કોણી વચેના લગ	ગાયન-ના) જરાગ ત ન
લાચાર-ન) નીરૂપાય	માથકોડ-ના) કડકુટ.	સવાદ=ના) મીઠાક.
વાળુ કો) મતોષપમાડુ	ઉચાર-ના) ખેલ	મધુરતા.
દસ્કત-ના) હરફ, અ	ખાધે=ન) મેહાયેછા	વાસ=ના) સોહમ અ
ક્ષર	તીસથે દખાવવો ને	ધ ખુશખો.
ગમક=કિ) રૂચશે, પ	પાઠ ૮૮ મો	મોગ-ના) ખુશાદા
સંદ પડશે	અશનાવાશના-ના) મે	ર, ફુલ, સુગંધદાર
પાઠ ૮૭ મો.	વા ચાકરી, બગદાશ,	કુમ.
ભવ્યવાન-વિ) નસીમ	સદગ્રહસ્થ-વિ) મોટો	અવગુણ-ના) નેરકા
વાન	શ્રીમંત	યદો, નુકશાન અ
મટથે-કિ) દુરથથો	પાડ-ના) ઉપકાર આ	લાભ.
આરીમ થયો.	ભાર	નરસી-વિ) ખરાબ,
શામાશ=ધન, વહુ	ફાળ-ના) ધરાસકો	ખોટી
પારખુ-કિ) વરતુ જા	ઈશારત-ના) સાન	છુટકો-ના) નીકાલ, ફ
ણ્યુ	નીશાની.	સલો
લીશી-વિ) સુવાળી,	આળ-ના અગરખા	પાઠ ૮૨ મો
કકરી-વિ) ખરબચડી	ને ઘેર.	શીખર-ના) ડેચ મ

થાણુ	સમજ વગરનાં બો	ગત.
જવાબામુખી-વિ) જે	જાં.	ભંગી-વિ) ભાંગ પી
માંથી અગતીની	ધશવરી = ના) દેવ	નારો.
આજો નીકળે તે પ	તાઈ	અફીણી-વિ) અફીણુ
રવાત.	ઉગરી-કુ) ખચી, રહી	ખાનારો.
ચમતકાર-ના) નવાઈ	પાઠ ૯૩ મો	કન્યા = ના) કુંવારી
અચ બો.	કેરૂ-ના) નીશા અફી	છોકરી.
પુન્ય-ના) ધરમ	ણ વિગરે.	નવ-અ) ના, નહી, મ
ભકતીવાન-ના) ભકતી	તીંધા-ના) ટીકા બ	ડરે-કુ) બીએ
કરનાર	દગાઈ.	વસતી-ના) વસતકર
ક્ષેત્ર = ના) ખેતર,	ઉચરવુ-કુ) બોલવુ વ	નાર તે.
જગા.	દવું.	પસતાઈ-કુ) વીમાસોં
ઓગળેલો = કુ) પીંગ	ભરાતા-ના) વેહેમ,	દારા-ના) પાંકગુનાહ
જેલો	કીરતીવંત-વિ) નામ	સજવાય = કુ) સરમાય,
ઘડાકો = ન) અવાજો	વાળું	ચેતો-કુ) સમજે
ગરજના	કરંત = કુ) કરવુ.	છવતર-ના) છંદગા
દાસત-ના) પછીસો	રોહ = ના) રીસ, શુ	નીછવત
પુછ, ધન,	રસો, કરોધ.	ગીકાર-ના) તુછકાર
આચરણ-ના) ચાલ	તીર = ના) માંધુ, મરેલ	-ના) દૂર પાણાનો
ચલમન.	સ્તક.	ઠેલો.
અગતી-વિ) મુરખ	જમ-ના) કુનીયાં,	ખેલ-ના) રમત, ગમત

પાઠ ૯૩ મો કેરૂ વિશે. ૧૩

કુનીયામાં કેફીને કરી વાતની આખરુ સરમ નથી તેથી તેના ભરૂંશ અણી કોઈ કામ સોંપવુ નથી જે માણસ ભગ્ન પીને અફીણ ખાતા હોય તથા બીજા કાંઈ વસત કરતો હોય તેને કોઈ માણસ સેવાની છોકરીને આપે (પરણાવે) નહીં તેની કુંવારી કરતાં બહુ માણસો બીએ કે રખેને લોકો આપણી બદ

બેઠ કરત, કોઈ માણસ કદી વસ્તુ કાંઈ લઈ જાય તો કે
ફીને માંથે તેનો શક આવે કે (એણે લીધા હશે) કોઈ મોટ
ધરતું સરૂ આખરૂદાર માણસ કોય ને સર્વે એનો વિસ્વાસ ક
રતુ નથી જે માણસ એના કેરૂ અથવા બીજા ખરાબ વસન
ની દેવ રાખે તે મનમાં પછી ઘણો પસ્તાયછે કે કેરી માણસ
કોનું બળતુ કોના ઉપર કાઢે અને પોતાને ખરાબ લત જે પ
ડી હોય તેનો દાષ બીજાને મુકેછે, જ્યાં એટલે તે બેઠા હોય
ત્યાં ઘણો શરમાય છે. અને પોતાની નાતના માણસ વધાર
વાને (પોતાના જેવા કરવાને) ઉપાયો શોધે છે. કે તે માટે ભાઈ
ઓ બધા તમે મનમાં ચેતી દ્યો. ને એવા માણસ સાથે હ
ત પ્રીત રાખો નહી જે બાયડી કેફીને રણી તેના જીવતર
ને ધીકારછે (જેનુજીવત ફાગટ સમજવું) કેફી વસ્તુ ભાંગ અફી
જી માજમ, તાડી દાડે) વિગરેની સંગત કરો નહી કરશો
તમારે અંગ્રે તે બાઝી રહેશે. (તમને ગળે પડશે) સાપ, કેરૂ,
ને પાણીની વેલ એ ત્રણેની સાથે તમારે કદી રમત કરવી
નહી (સાપ કરડશે, કેરૂ વળગશે. ને પાણી ખુડાડશે)

પાઠ ૯૪ મો	ખડાઈ-ના) મોટાઈ મ	નાહીત = ના) ત્રીજો,
સાખારી-ના) હરણી	હતાઈ;	અન્ય.
છીકરી,	લજવાવી-ક) શરમાવી	મર્વનામ = ના) નામ
હાણુ-ના) નુકશાન	શીકારી-ગ) શીકારક	મનીજગાઓ વ
ખરાબી.	રનારમારીનાંખતા-	પરાનારા શબ્દ
અવીચાર = ના) વિચાર	કાયદા-ના) ગુણ નફા	યદનધો-ના) અંકા
ર નહી.	અપમાન-ના) તી-	કાના આકારનુપ્રાણી
નીહાળવું-ક) જોવું	સ્કાર	ખજા-ના) નીશાન વા
વળાણવું-ક) બુલકા	પાઠ ૯૫ મો	વટો
હાડવી.	નાન્યતર = ના) તરન	એકવચન-ના) જેમ
ભાગવ-ના) ઘટાવે, ઘ	ફીને નારીએ ન	એકજાણુ પાંચમ
દા.	ફી નમુના	પરે ને

ખહુચન-ના) જોમાં પહેળા મોકરવાનુમે તે માંજર,
 એક કરતાં વધારે પ ચીનુ જોનર, અવળુ=ઉધુ ઉલટુ
 છુ જાણાય તે. આર-ના) લાકડીમાં સવળુ-ના) ચતુ, સીધુ
 વારંધડી-અ) હરવખ ધોચેલી સોય, સમુ
 ન વારવાર મીરજાઈ-વિ) એકે ખડા=ના) જોડાનાએ
 અડ ચણ-ન) રકત. લી ચાંચનો. ડીઆગળનો ભાગ
 પાડ ૯૬ મો કીસોરી=વિ) ઉભી પાડ ૯૬ મો
 પુરુષ-ન) માયડો નર ચાંચનો. અશોક=વિ) શોક ર
 સખસ-ના) આશામી ચપળ-ના) ખરો, ખ હીત.
 માણસ. હુ તથા ચાંચ વગ િડ=ના) કાયાશરીર
 મન-ના) આવકાર રનો જોડો દહ.
 ગુરુજી-ના) મેરેતાજી સપાટા-વિ) ચાંચ ત માંચ-અ) વચ મ
 હસકો વિ) રુચ, નીચ થા ખડા વગરને દ્યે,
 સંદેહ-ના) રેહ મ શક મુગસઈ-વિ) મોગલ કડામ-વિ) ખોટું કે
 પાડ ૯૭ મો લોકોને પેહરવાને કાણું
 જોડા-ના) વગરખાં ચકતી-ના) ચમકાન નહાની જગા.
 જુતી ગોળ કડકા, કાણું
 તળી-ના) જોડાનાં ત : કાણી ન) દક્ષાણં રીચ=ના) કાદવ ક
 જીવાનુ ચામડુ. લોકોને પેહરવા મે ચરો.
 ખ.હુ-ન) ગનાંમાં ટા ખાલાના. ગરથ-ના) પછસો
 ગજાં ઉપર જોડા પાડ ૯૮ મો તાણું ધન
 ના ઉપલો ભાગ રે ઉચલાવવુ-ક) રૂવવ
 હ છે તે. પાળ-ના) કોરાણ કોર
 નરી-ના) સ.રીજત સુખતરી-ન) જોડામ
 નુ સાફ ચામડુ થી છુટુ પગતળે ચ
 કોલખુ. - ન) જોડા, મરાની પટી નાંચે રો.
 પાડ ૯૯ મો કેક વિક શીખામણ

કેદી કેક વસ્તુ પીએ નહી ન વિચારીને કામ કરીએ ન
થા કરીને લોકોમાં માન વધુ ન હમેશાં નુમે સુખમાં રહો કે
કેનાં જરા સ્વાદ નથી એવું નહી માનજો એથી આપણા
વને ઉત્તરુ એવ પડતુ નહી ન સીધુ કામ થતું નથી હુ બ
રાખર ખરુ વચન કહું છું એવું તમે ખાતરીથી માનજો ને
શખસ કેરું વ્યસન કર છે તેની અક્કલ યોગી થાય છે.
જ્યારે પાપનો ગ્રેજો પાપગી બરાવ છે ત્યારે કેદી માણસ
કેદી છપાય છે, (પકડાઈ આવે) માટે વિચાર કરીને કેક ક
રવી તથા દશે તેનાપર પરમેશ્વર રાજ થશે. ૧

કેદી માણસે કેક કીચી ને તે બજારમાં આવ્યો એટલા
માં તે સારો કે નહારે ઠંડાણ પડી ગયો તેણે તે નીચને
ખખર પડી નહી; તેને (કેદી લેહેરમાં) ખખર પડી નહી તેણે
ણ તેવું શરીર કાદવથી ખરડાઈ ગયું અને લુગડાને છેડે
પઈસા બાધેલાં હતા તે પઈસા તે એવી રીતે ખેંચે એકા મ
ટે દુનપત ૧મ કવી જકડેછેકે તેણે પ્રથી જે શરમો થઈને માં
થે લીધા પ્રથીપર જ્યાં શરમ નહી રાખીને નકરો કરચો
એવી રીતે નકામો ફળેત થઈને કેદી માણસે કેક કી-૧.

પાઠ ૧૦૦ મોં સદાઈ = (વિ) હમેશાં સુખી થાય એવું
સાવુ = (ક) પકડવું અસજ્જતાઈ - (વિ) શીરાઈ દેશ - (ઝેર ધરસ્થા
લવુ ધરવું. સાલસાઈ. બાઈ - ન) બેઠન
અતરતઈ - (વિ) કુશમ બેગવવું - (ક) મેળવવું સહી - (ક) ઝાલી પકડી
નાઈ. તાસના - (ના) ખુસબો, ઠગાઈ - (ના) લુપાઈ
મીનનાઈ = (વિ) બાઈ શોઢમ. દુખદાઈ - (વિ) દુઃખ દતે
બધાઈ દાસ્તતાઈ મુખદાઈ - (વિ) સુખરુ એવી.

પાઠ ૧૦૦ મો માણસ ઉપર હેત રાખવા વિશે
ઝરે બાઈને બાઈ (માયડીઓ અને ભાયડા) તમે બધાની
સાથે સગાઈ પકડીને જેવાં ભાઈ બેઠન સદા હમીમગીને ર

હું કે જેની સઠ ધ માણસમાં જણાઈ એમ સઠયાં નહીં એવી
માણસાઈ પકડીને અને લુચાઈ ડગાઈ છેડીને ભસાઈની વા
સના વધવામાં મેળવીને તમે શતરૂતાઈ તજી મનમાં મીત્ર ધ
(સ્નેહ ભાવ) રાખો તો તમને સુખ ગાય એવું માન મળેને
દુખદાયક અદખાઈવારે. મટી જાય, માટે મોઢોઢે મીઠા મીઠા
શબ્દ બોલો કે તેથી તમારા શરીરમાં સુખ થાય.

પાઠ ૧૦૧ માં	પાઠ ૧૦૨ ને	તો.
ખટપટ-ના) ભાજગ	વાધ-ના) તપાસ, ખો	ગળ્યા-કિરસ કરચો
ક પચાત,	જ, ખોળી,	ચાંપશો-કિ) દાખશો
ટાઢક-ના) ઠ ઠક શીત	શોઈ-ના) ડ ડીખાડી	ગલ્લો-ના) પછશા ભ
ળતા.	ખકે-ના કદઠો	રવાનો ખજનો
ખટલ-ના) ગામનો ઉ	મટાડી-ક) ઓલવી	કરાર-ના) રકજક,
પરી પાટીદાર	રૂર કરી	ટટો
કસમે-ના) પ્રગણાનુ	કરાડો-ના) કાંઠો કે	ભાગ-ના) હિરસો
મેઢુ ગામ.	રાણ,	પાઠ ૧૦૪ થો
વડો=વિ) મોટો	ટેકાવે-ક) ભરાવે, એ	મુટવણ-ના) ખુચી
કળીએ-ના) કળીચ	ડવે,	લેતુ.
ઠીલો	ઉગારવા-ક) અચાવવ	મતોખવુ-ના) ત્રમથવુ
નોપીશ-કિ) વાપીશ	જેખમ-ના) દુખસંકટ	પુછપાછ-ના) જપીજ
દાડમડી-ના) દાડમ	આપમતલખી-વિ) સ	ચોખી-વિ) સાફદાન
નુ ઝાડ.	વારથી પોતાનુ ક	તની.
ખોડુત-ના) ખેતી ક	મ કરનાન	સાથી-ના) સંગાથી
રનાર	લેખે=ક) ગણે માને	શોખતી
ઓસડ-ના) દવા	પુછે.	કરચો=કિ) સાખુત
જેડવાની-ક) બેગા થ	પાઠ ૧૦૩ ને	થચો.
વાના	કેજખે-વિ) સફદ ધો	ધીરજ-ના) સમતાજ
હરખ-ના) ખુશી સં	જો,	શાંતી.
તોષ	ચળકતો-ક) હેજમારે	વાટ-ના) રાહા, વેળા

કાંચર=ના) ગાંધારી, આરામ.	ચરમા=ના) ઉપનેત્ર
લાચાર	ગાંધા=ના) કીયાણુ વેશાન=ના) સમજણ
ખરચાથ=કુ) વપરાય, ચનાર,	અકલ.
માંદી-વિ) આજરી ધણા=ના) માલીક.	તટકાળ=અ) તે વખત
શીક.	સેવમમર=ના) ચયલ
પાઠ ૧૦૫ મો	પાઠ ૧૦૬ ઠો
વેગળે=અ) છેટે આ અટકચાળો=વિ) અ	સૌર=ના) ખુમ, ઘેઘાટ,
ધે દુર;	સાડકડા-વિ) સાડવાયા
અઉદુ=ના) મોટું બ	પખી=ના) કીકણી
જર.	સાગનો-વિ) દોવનો
રે ધને=કુ) રડીને, અ.	સમાં-વિ) કઠણ, આ
સુવાળીને	કરાં કપરાં
ભુચો=વિ) ભુચાતુર	ડટ=ના) ગજબ, જુ
પાક=ના) વીશરામ.	લમ.
	કડચો=કિ) કરચો બ
	નાચો.

પાઠ ૧૦૬ ઠો અટકચાળો જીવો. ૧૬

એક અટકચાળો છોકરા જેનું નામ જીવો હતું તે જે કીકણે જઈને ખસે ત્યાં ઘણાં અટકચાળાં (આડા અવળાં) કામ કરતો હતો, ૧ કાગળ કલમ કે પછી ચપુ, જે જે વસ્તુ તે જીવે તે ગમેતેવી સારી હોય તોપણ તેને ઝડપથી ખાતી પડતો હતો. ૨ તેને ના કહાણે પણ માને નહીં અને કહેલું કશું પણ ધ્યાનમાં લે નહીં તોપણ તેને એક જ દીવશ માં સમજાણ આવી ગઈ. ૩ ઘરઠો માણસ ચરમાને દાખડી (પખીરની) મેલીને માળ ઉપરગયો એટલે તે અટકચાળો (જીવાએ તરત હરખાવેર તે ખને વાનાં કાઢી લીધાં. ૪ ને ચરમા થઈ જતાં ચપટાં હતાં તે જીવાએ નાકપર ચઢાવ્યાં અને પગવતી ધબકતાં દાખડી હતી તે જીવા લીધી. ૫ તે દાખડીનું ઠાંકણુ ઘણું જીરથી દીપેલું હતું તેથી તે ઉઘાડવાને ઘણું જીર કીધું એટલે તે જીરથી ઉઘાડતાં તે ઉછળી પડ્યું ને ઘણો અજબ

થયો ૬ તેમાંથી પછી તેના મો ઉપર બધે તપખીર તપખીર થઈ રહી, એટલે તે ફાંકડો (પહેલણી) ફાંફાં મારવા લાગ્યો, ન થાકીને ગમર ચો, એટલે થુથુ કરી પગી તે જીવો ત્યાં રહવા લાગ્યો. જો તે આંખને ચોળવા જત્યછેતો આંખે આંખજો થાયછે, એટલે ડોસાએ છેકરાને જોયો; અને ચસમાના કડકા થયેલા દોઢા. પછી તે ડોસાએ ધમકી દઈને કડકુ કે લાઈ લોકોમાં ફાંશી હશારત થઈને વળી નુકશાન થયુ તોપણ કાંઈ ફીકર નહી લાડકવાયા જીવા તુ એજ લાગતો છે ૧૦ આ સમા તો કપરાં થઈ પકયાં (માહેના) ગાય ભાગી ગય તે દા બદીએ જીલમ કરયે, (તપખીર બધી વેરાઈ ગઈ) પછી જીવા એ પોતાની જીદગાનીમાં કોઈ દાહાડો પાણ એવો ઘાટ બ નાવ્યો નહી (એવું કામ કરયું નહી) ૧૧

પાઠ ૧૦૭ મો	તકી-અ) નીચે, ખ સંગવર=ના) તજાવ	
ઘડીયાળ-ના) વખત	ચીત,	વનસ્પતી=ના) લી
માપવાનું યંત્ર,	સા-ન) ચોથો ભાગ.	લોતરી
ચીત્ર-ના) નમુનો છબી	અડધે=વિ) રીમે ભા	વાણતોલ=વિ) તોલ
અંતરે=અ, છેટે વે	ગ અડધ	વગરનું.
ગજો;	પોણા=વિ) એકના	મસાર-ન) એક ખત
મીનીટ-ના) ૬૦ સેક	ચાર ભ ગ માહેના	નો રાજ.
૩ કલકનો સાઠમે	ત્રણ ભાગ તે.	ખેતીકાર-વિ) ખેડુત
મો ભાગ,	પાઠ ૧૦૮ મો	જમીન ખેડનાર
ભાગ-ન) અંશ કટકા	રતુ=ના) મે સમ	ચાખડીઆં=ના) પા
માલમપડેછે-ક્રિ) જ	પાનખર-ના) પાદડાં	વડીઓ,
જીવ છે;	ખરે તે.	ધરે=વિ) મધ વેપહેરે,
પાઠ ૧૦૯ મો	ખોળ-ન) પાન	કેમુડાં-ના) પીળા ર
મધરાત-ના) અડધી	સાલ-ના) ઉંચી જ	ગનાં ફુલ,
રાત.	તનુ ઉતનુ આઢવ	ગુણવાન-વિ) ગુણ
સ્વાલ-ન) પ્રશ્ન	તું હુગડું	પાણુ.

કુવારા—ના) પાણી સવાથી થય છેને લે ગાય.
 નીસેરો હોજમાંથી પખ-ન) િજાણા ચંપા ચંખેલી નુઈ
 છુટે છે તે, કોયલ=ના) મધુર જન્ય-ના) કુસનીજ
 ખાગ=ના) કુમતા રાગવાળુ પક્ષી. તોના નામ.
 જાડની મોટીરાડી કુમાકુખ=રી) પાણી હીંચોળા-ના) નુલ
 ચંદન-ના) પાણી થી ભરેલી. હીચકા.

ના સાથે સુખડ ઘઉંચારે=કી) વદ બોખાટ=ના) ખાટલો
 પાડ ૧૦૯ મો રૂતુઓનુ વરાગન. (૧૭)

જ્યારે ટાઢની મે સમ મેસે છે ત્યારે ઠડો પવન વાય
 છે ને પાનખેર (જે રૂતુમાં જાડના પાંદડાં ખરી જાયછે) તે
 વારે ઘઉં પેલ થાયછે શીયાળે જોળ થયછે તથા કપાસકોળ
 પણ પાકેછે ને શરીરે તેલ ચોપડે છે તથા પાન ખાય છે ૧
 મેટા લોકો ઉતની ડગલી દીલપર પેડે છે તથા સાલ આંદે
 છે અને ગરીબ લોકોના પણ ને ગલ કટી જાયછે (તેવો ને
 ડગલી ને શાલ વગેરે મળતુ નથી.) મે મેશમમાં દાહાડો ના
 ના ને રાત મોટી હોય છે; ને સાગી રીતે શરીરમાં (શીયા
 ળાની ખેરાકોથી જોર આવે ૨ તાપની મેશમમાં પાણી ઘ
 ણાં ઉંડાં ભોંપમાં પેશી જાય ને નદી તથા સરોવર સુકાઈ
 જાય; જાડ છોડવા વિગરે સરવેને નવાં નવાં પાંદડાં આવેને
 કાયદા કારક કેસુડાના (પીંગા રગના) કુસ થાય હોજ કુવા
 રા. અને મોટા ખાગ ઘણા મારા ભાગે તેમ ચંદન ને પં
 ખા પણ વાહાલા ભાગે એ મેશમમાં કોયલ ટડકા કરી
 રહેછે ને તાપ પડેછે તે એવો કે તેનુ તેલ થતું [એટલે ઘ
 ઊંજ પડેછે] ૪ વરસાદની રૂતુ આવે છે ત્યારે ઘણું સારૂ
 ભાગે છે તેવારે આખી પ્રધવી ઉપરની જમીન પાણીથી છક
 મછકા માલમ પડે છે, [જળથી ભરપુર થઈ રહેછે, લોકો મ
 ભાર વરસાદનો રાગ ગાયછે અને ખેડુનો ખેતરના કામની રી
 પાણી ચલાવે છે. પ ચપા, ચંખેલી, નુઈ, જાય. તેમજ ગુ

લાભ એ બધા કુલ સારી રીતે ખીલી નીકળે છે એ માસામાં
મુખને વાસ્તે છત્રાઓ હોય છે. અને ખેસવાને વાસ્તે હોય
કે ન ખાટલો તથા ચાલવાને પાવડીઓ હોય છે.

પાઠ ૧૧૦ મો	સ્વરગ = ના] દરલો	જોડાક્ષર-ન) જોડેના
લા ૧રી-ન) એકબા	કનુ સ્થાન,	હરફ,
પુ પસી.	મેઘ = ના) પરસાદ.	ત્ર-ના) કાગળ
લાણું-કિ) કાપણું	(સ-પ્રાણનય	પાઠ ૧૧૩ મો.
નચાન = વિ) એકીક	સમાન = અ, જોવે સ	માત્રામેળ = ન) માત્રા
ઠર એવડક.	રખો.	ની ગણતરીથી થ
ફાડટ = િ, વ્યરથ, ન	નજર-ના) નીચા,	એલા.
મુ. મીથ્યા.	દ્રષ્ટી,	અક્ષરમેળ = વી) અ
ટપીને = કુ, ધારીને.	પાઠ ૧૧૨ મો.	ક્ષરની ગણતરીથી થ
ગાકીને.	ગુરુ-રી) ધીરધ, સ્વર	એલા.
લા ઇલાંકુ-ન) કટંગ.	વાળો.	ગોપાઈ-ના) જેમાં
સમાચાર-ન) ખખ	કુશવ-વી) નારા, ટુંકે	ચાર પદ આવેલા તે
૨ વરદી.	ઠીઠ-૧) માંઓ, મેટા	પદ = ના) યરાણ રીત
પાઠ ૧૧૧ મો	થડકુ-કુ) જોરથી થ	પોંગળ = ના] કવીતા
ફારણા = ના] ધીરજ	ડકી બોલણ	ખનાવવી
દીલાસો.	અનુસ્વાર-ના) મીકુ	પાઠ ૧૧૪ મો.
મન-ના) ચીત, ધ્યા	ત્રણ-ના) ત્રણ અ	રીસ્તારથી-ના) લં
ધણી = ન) માલી	ક્ષરની સંજ્ઞા.	ખાણથી;
પાઠ-ન) રાહા.	ત્ર-ના) અક્ષરને	લક્ષણ-ના) રીત,
પડે-ના) જાતે, પે	માંથે આડો કાને	ત્રીસામા = ના) થાક
તે, આપે	પ્રથમ = અ, અગ ઊ	આરામ.
ભરોસા-ન) વીસ્વા	પેહેલાં;	આરંભત-કુ) શરૂ કરતા
સ, ઇતખાર,	બેદ-ના) પ્રકાર. જાત	વાણનમેળ = ન) અ
પહેનહી કિ) તથા નહી	તરફવત,	ક્ષરમેળ

વાશિષ્ઠ = (વ) વધારે, મુળમાં = ના) મુડીમાં આદીક-અ] તેવગર	
ધાણું,	છતમાં.
પાઠ ૧૧૫ મો,	તરેહતરેહ = (વ) બુદ્ધ
વીશ્રીમ-ના) વીસા	દરજી = ના) મેરઠસદી
મો,	સીવે = ક) સાંધે,
અનુમકાશ = ના) મજબૂતાં = ના) ડીકવાં,	મધાન-ના) વજર,
જતા ઉચારના અ માત્ર- (વ) રક્ત	મત્રા.
કરો.	ગખત-ના) આસન
કવિતા-ના) મનહર	કાહાડે છે;
છંદનુ નામ.	મીઠી = (વ) ગળી, મી
શબ્દ-ના) જોલ, ઉ	બદલે-અ) ફરવે, ઉ
ચાર.	લટાવે;
તરીભંગી = ના) તર	પાઠ ૧૧૭ મે;
(જુ ઠેકાણે તુટેલા.	સંપ = ના) સલાહ;
છંદ-ના) રાગ.	મંત્રી-ના) મધાન
પાઠ ૧૧૬ મો,	દીવાન વજર;
કહિવત = ન) જોર,	ચક્ષુ = નઆંખો, નેત-
સરજી = (કિ) બનાવી	મહી-મધવી; ધરાણુ
	જો-ક) મારો.

પાઠ ૧૧૭ મો. સંપ વીશ. (૧૮

સંવત ૧૩૫૩નું વીક્રમનું વર્સ હતું ત્યારે દીલીની માદી ઉપર અલ ઉદીન ખેઠો એટલે વજર મત્રેક કપુરે રાજ કરવા ની મરજી કરી તેથી તેણે બાદશાહને અલ ઉદીનને જોર ખવાડીને મારી નાંખ્યા અને બાદશાહના છોકરાની આંખો પશુ ટોંડી પાશુ તે એક પ્રહીનાને પાંચ દડાડા મુખ ભાગવીને ખરાબ રીતે મુઝા મારે તમે જરૂર વીચારીને જુઓ કે સંપ મુકીને કામ કરે તો મુખ થાય નહીં.

દીલી વજરે શહેરમાં આજ મુઘીમાં જે જે રાજ થય

ને માંથી નેમણે સંપ રાખ્યા નહી તેઓ વગર મોતે મુખાતે
માં કોઈ રાખને પોતાના કુંવરે મારયો તેમકોઈને પોતાના
છરે મારે અને કોઈને મા ખાપે મારયો માટે નુકસાન કેસા
રી રીતે સંપ રાખતા નથી તો રાખ અને રંક ગરીબ અ
ને પછાદાર બધા કુખી થાય છે પછાદારી મુખ થાય અ
થુ કેઈ ધારતુ નથી; પણ સંપ રાખીએ ધણું મુખ થાય છે

પાઠ ૧૧૮ મો.	મોક્ષ.	ગર.
ક્રિમખ-નિ) લયકે	પકાઈ-૧) ખંદાઈ.	પાસીફીક-ના) એશ
લયકા,	પાઠ ૧૧૯ મો,	યા ખડની પુ વત
ખુશમોદાર=વ) વા	છેલે=અ) અતે, છે	રફને સાગર.
સનાવળુ.	પટે,	રૂંધાવું-કુ) ગભગવળુ
મીજ=ના) ગર,	ગકાળા માંયાનુ માન	સીટી=કુ) લપટેલ
રમ,	રી=રી] માણસને	ઝેરી.
પાઠ ૧૨૦ મો.	માથે કાળા વાળદો	પાઠ ૧૨૩ મો.
ભમકાદાર=નિ) સા	યછે તેથી કાળામા	યમતકાર=ના) અ
લીતુ, દખવકુ.	યાનુ કેહેવાય છે.	અખો.
કુંપજ=ના) કુટતાં	પાઠ ૧૧૨ મો.	ખિ.ખુ-ના) ખોળી રે
પાંદણાં,	માહાસાગર-ના) મે	૧મજ=ન) તાણુ
મોર=ના) કુમ.	ટોદરીઓ, એવ	ભમરા,
પાઠ ૧૨૦ મો.	કુનીયામાં પાંચ છે	૧ટોળીઓ-ના) વાય
છટકીજવું-કુ) ના	કાંઠે=ના) કીનરો,	રો.
શી જવું,	હીદી=ના) હીદુસ્ત	કંટોળ=ના) દરીયાં
સીકારી=પિ સીકારક	નતી દક્ષીણમાંના	કીનારાનો દેશ,
કનાર;	ગાગર,	શંખલા=ના) પાણી
અગ્રીદાર=પિ) અ	આદલ-ટીક-ના) યુ	માના છવડાનારેઈ
ણી વાળુ.	રોપનેઅ દરીકાની	વાતાધર (ખાખ)
જાંઠે=ના) જાંટાનો	પશ્ચીમ તરફને સા	ભરતી=ના) પાણી

નુ ચઢવું, હીકમત=ના) કળા, ઉપરાણુ-ના) પક્ષ,
 કાટ-ના) પાણીનુ, પાઠ ૧૨૬ મો, સરખા (વિ) અસખર,
 ઉતરવું, કલ્ય=ના) કાર્ય, સાજતી-ક) પ્રમાતી
 પાઠ ૧૨૪ મો. શરેર=વી) મોટો, વારી=ક) અટકાવો
 ડેરા=ના) તણુ, ક નીરજીવ=વી) જીવ અપારી=ના) વી
 નાત, વ વગરના. લી, ઝાંખા.
 બાહુ-ન) અંદર વા વરઝ=ન) જતી, બે વાંધા-ના) તકરાર,
 હાણ, છાંખા વા. ન દ, પંખતી, માંડીને; ક) રિતારીને
 જગા, કર માયા=વી) ચી પાઠ ૧૨૬ મો.
 પહેવા-નીયા=ના) ઇ મળયા. બેજ-ના) ભીનાશ
 જતવાળા, વેદના=ના) દુખ. વાળી હવા.
 દીવાનખાનુ-ના) સુખ ખાત-વી) સાથે રાધી વા=ના) હ
 ખ, આસન. સાચ. થ પગ પગેરન સા
 અનુકુલ=ન) શાંતુ. પાઠ ૧૨૭ મો, ધા અટકી જાયઝાં
 હાશીઆર=વી) ચ ટટો=ના) કલ્પો વો વા,
 મળ બાહુ દુર, પતાવન-ન) ફસલો સલેખમ ન) મગજ
 પાઠ ૧૨૫ મો. કરનાર અં શરદી ભરાવ
 કળા-ન) ચુકતી, પરીક્ષા-ના) તપાસ થી થાય તે.
 યંત્ર=ના) સચો, પચ-ના) પાંચ જ નીનવુ-ક) કહુ, સમ
 મતી-ના) મત; નકલ જ્ઞાતી દોળી. જુ
 મુદ્રાછાપ=ના) ખીખા ઇતારા-ન) બક્ષીસ. રસોડુ-ના) રસોઈખા
 છાપ. ઠાવકી-વી) ઢાહી, નુ.
 શીળ છાપ=ના; પ્ર કરીઆદ-ના) અસેરુ-ક) સદનુ,
 થર પરછાપવુ ને, રજદાર. પાંક-ના) નખખાં.
 છીપા-ન) ભાવસાં. ભલમનસાઈ=ન) સમીકુપી-ના) તવજ
 ખેડોળ=વાંકા ચુકાં ન ઇ, હ તરફનુદુખ,
 તરેહવાર-વી) વીચીત્ર પાઠ ૧૨૮ મો, નશીબ-ના) બચ,

પાપ = ના) આરશી	છેડો.	ભાર-ના) વકર આખર
ચાટલું,	કાર-ના) વકર, વેવાર.	વેહેવાર = ન) ઇજત,
પાઠ ૧૩૫ મો.	મૈઠી = વિ મોઠી	બલોક = ના) આલોક
પકછાચો = ન) આજો	હાવો = વિ) તુરછ,	પરલોક.
છાંચડો.	પોષાવુ = ક) પંકાવુ	ખુડાડે-વી] કુખાવે,
સંતોષ ના) નીરાંત.	આખર પામતી	સનેરી-વિ) આનંદી
ઘરપત	સમુખ-અ) બીલકુલ;	પુણ-વિ) પુરોબરોબર
તીર-ના) કીનારોઆરો	બધુ.	મહિપતી-ના) ગાળ;
લોભ = ના) લાલચ.	લોભ = ના) દીલમીરી	ધાવ = ના) અનાજ
છેડે-વિ) ચાહે કારે	મોહ—ના) લાલચ	દાણા;
અનીતી-વિ) વ્યાજ	મોહની	અરથ—ન) મતલબ;
ખીનડીચાલવુ નહીતે	ન્યુન-ના) ખાદ દોરો	સ્વારથ
સ્થીતી ન) કાલતદશ	વપુવાન-ના) શરીર	ગાંડો-વી) ઘેરો, મુર્ખ.
યાગ-ના) યાર, અંત;	વાજો	અથ = ના) રસો, નાણુ

પાઠ ૧૩૬ મો. લોભને સંતોષ વિશે. ૧૯

લોભ કરવાથી બધો ચાલતો વેહેવાર બંધ થઈ જાયછે અને લોભથી ઇજત આખર ઝોછી થાય લોભે શારી રીત રહે નહી તેમ લોભથી હેત પ્રીત પણ વધે નહી ૧ લોભથી ભાર વકર રહે નહી. ને લોભથી વેહેવાર (આપણે સખથી ચાલે નહી લોભથી સઘળા ગુણ ઝોછા થાય. તેલથી ભારેથી હલ કો થાય. ૨ લોભથી વિદ્યા પંકાય નહી લોભથી પુન્ય કરેલુ બધું જતુ રહે લોભે કરીને ગુણ બધા હોય તે કાંટાની ચુળ થેવા જાણતા અને લોભ તે સઘળા ગાપતુ મુજ જાણવું (અતી લોભે સરખ જાય) ૩ ખંને લોકમાં અત્યુ લોકમાં અને (સ્વ રગમાં) ખુડાડે એવો લોભછે પણ તેમાં મોહ મોહની રહી છે એ મોટી દીલમીરીની વાતછે; લાભ કરવા વિશે ઘણા લેખ કરેલા છે, પણ મુખી થવાનો મારગ તો સંતોષછે, ૪ ને સહા

સંતોષી છે તેને ધણું ગાન મળે છે તેમ તે સંતોષી શરીરે સો
ભાય છે; સંતોષ રાખનારને શાની ખોટ છે કશી વાતની ખોટ
નથી સંતોષીને પુરૂ પુન્ય છે તેનું તપોબળ જોરાવર છે પ સં
તોષને રાખના જેવા માન આલીધન છે. તેમ સંતોષીને ખા
વાને અન્ન અને પુષ્કળ ધન છે પરમેશ્વર તેને પુષ્કળ આપે
છે સંતોષી શમ્દનો અરથ એજ છે નહીતો પછી ગાંડો થઈને
નાથું શોધવા જાય નહી. ૬

સંખ, ચક્ર, ગદા, પદ ગુણકારી = ના) ક્રીય ગાડવા-ના) માટીનાં
મ = ના) વીળણના દાકારક; મટકાં

ચાર આયુધનાં ના ખજુર-ના) ખજુરી છેદ = ન) માક્ર, કાણું;
મ છે. ના) ફળ, ફેફ-ના) ફફરનારા

સ્થાપના = ના) મંડા સાથવા-ના) ખારેક આજ.

જી રાજવાત. ના) લોટનો લોંદો પાઠ ૧૪૦ મો.

દુખાઈ-ના) શોભા; પેશી-ના) ખજુરી રાજધાની-ના) રાજ

ધાટે = ના) ખારે. આ ના) ફળનો ભાગ; ગાદીનું મુખ્ય ચણ

વારે, મુસાફર = ના) પરવા રાજનગર-ના) રા

કર = ના) જકાત, વેરે શી; પરદેશી; જાનેર હેવાનું શહેર

છાપ-ના) શીકો પટા-ના) ભરાવો; મસોદ = ના) મુશલ

વેરાગી-ના) પ્રાધુ જ નકામ-ના) ખપ વ માનને નીમાજ

ગી. ગરનો. પાડવાની જગા

મજલ = ના) ટપો. પાઠ ૧૩૯ મો પુસ્તક શાળા-ના, એ

ખેપ. વાટ ખુ રિ-ના) માંવણી પડીચો રહેવાનું મ

જાત્રણ = ના) જાત્રા નારે-ના) નીકીતાડ કાણું

જનાર એવફૂર-ના) અજાન પ્રાચીન-ના) જુનું,

સુમારે-ના) આથરે મુગ્ધ; અટકળે,

પાઠ ૧૩૮ મો. તાઠ-ના) તાઠનોરસ અસમનુ.

પાઠ ૧૩૮ મો. પીઠ-ના) આરવટીયાં માતા-ના) મા, કવી

કેદી-ના) અપરાધી,	દે પછી ઉઘડ થએ સ્વર્ગભોગ-ના) દેવલો	
કેદ પકડેલ;	લી જમીન	ક પરચોક
તુરંગ-ના) મેજ કેદ	મુનસીપાલ = ના) શે સુલ-ના) નીશાળ	
ખ નું	દેર સુધરાઈ	નરક = ના) દોજખ
પાઠ ૧૪૧ મો.	સુધરાઈ-વા) પ્રાગેધારે	પાપી લોકોને રહે
ઘાટીલા = (વ) ડાળદા	કાંપ = ના) જાણી, લ	વાની જગા
૨ ઘાટદાર.	શકર.	ભયકર-ગિ) ખીયામ
કારંજ = ના) પાણી	શરત-ના) હારજીતનો	જું ભયભીત
ના ખંખા	તમાસો.	કળા-ના) દગાવાળા;
વરણચંત્ર-ના) રાજા	પાઠ ૧૪૨ મો	પેખ = કં) નો દખ
ના જોરથી ચલાવે	ભદર-ના) મે દુર્ગાપુરતન-ના) કીમતવા	
લો સાંચો	ચોડુ મકાન	નજવાહીર.
સાહીમાગ = ના) શાહા	સામગ્રીરી = ના) વ	અમુલ = ગિ) જેનું મુ
બહાં બાદશાહએ	સ્તુ સામન	લ ન થાય તે
ખંધાવેલો ખાગ.	કારમી = ગિ) ઝોરત	કરવાનુ-ક) ખુશ થ
ખડેલ-ના) ૧૨ વીમે	રેહુની અજાયબજેવી	વાનું

પાઠ ૧૪૨ મો અમદાવાદના ભદર વીશે

ભદ્ર તે કહ્યાગ એ સઠી સાડ અવો અર્થમહે તેતો
ખંધી પ્રધીના લોકો જાએ છે પણ કોણજાએ શા કારણે હા
જાશે કરીને ન ભદ્ર ખીયામજું દખાય છે ૧ તો કેદ કાળા
મેઠાવાળા એટલે કાળા કામ કરનારા કેદી લોક માંહે રહેછે.
તે કારણ કાળાશયી ભદ્ર ખીયામજું નજરે પડે છે ૨ જેની
આખરૂં થયી છે એવા માણસ તુ દુનીયામાં નો તેવા માણ
સે થા ભરેલી ઉઘળી તુ પુરકારાળા કીતાખખાનુ નો કાચા
કામ જેવા કે જેના અમુલ્ય રત્ન થાય; અને કારમી કીમત
પામે એવી તુ આ ઈશ્વેજ નીશાળ ને સ્વરમ વરક આ લો
કના રક્તા ખંધા સેહેલા છે; તે રસ્તે જવના જુઓ આજ
ત્રણ કરવાજ છે એટલે અમદાવાદમાં ત્રણ કરવાજ છે તેને

સરખ તરફ અને આ લોકોમાં જવાના એવા સમુદ્રવાળા
ની ઉપમા આવી છે. જ્યાં કે સુખથી મન રાજ થાય એવી
બરી સામગરી મળે એવો તું જીવેતીથી જો કે આ કારણ
કેવો જાન્યો છે. ૬ આખો દહાડો સુકરવારને દીવશે આ કેકલો
સારી થોભા અને છે અને જે થડી દાહાડો ચડતે સારી ગુજરી
જરાય છે. ૭ આતો અમદાવાદમાં મનરંજન થઈ જાય જે થ
ડી છવ ખુસ રહે એવું કેકાણું છે તે જોતાં મનમાં કવી દ
લપતરામ કાણાભઈ થયેજ હરખ પામ્યા.

પાઠ ૧૪૩ મો.	ત શરત.	મઃકુ-ન) રૂપનુ.
ખાંદાકુર-ના)	જોરાવ શારક-ના)	એકજાત અનુકુળ.
૨ સમરથ,	ની માંછી	નીદી-ક) સારું કરી
મકમ-ના) જોરાલો	પાઠ ૧૪૫ મો.	ખરાક-ના) ચોમા
કોની સી.	સપનુ-ના) સમાજુ.	સાનાપાકનુ ધાન્ય
વીલો-વી) એકલો,	સપનુ.	પી=ના) સીઆળા
મુનો છુટો.	સંદહ-ન) વેદમ;	નો પાક તે.
કોલયુ-ક) વાંકવળયું	શક, અદરો.	ર=ના) કુરુકળપા
હલેશા-ના) ચાટવા	કખજે=ન) ખાણ	જીવી તરપત.
જાન-ના) સુધ, શરત	તોક=ન) નીકાલ	વાવેતર-ના) રોપણ
પાઠ ૧૪૪ મો	પાઠ ૧૪૬ મો,	રોપાક-ના) છોડત
સંચર=ના) પાણીમાં	ખાતર-ન) છાણ	છોડ
વહાણ છીપવાનું	ધાસનુ કોવણ.	કસ=ના) તત્વ, રસ
થીઆર	ધર-ના) ડાંગરનાતર	તાપરથ
હજતર-ના) કુખાવો.	ચાસ-ના) હળથીએ	દેરફર-અ) જીવીજી
૬૨૬	કાએલોદરેકલીદોતે	દી વારાફરતી.
મહવો-ના) કોડી ના	વાવણી-ના) રોપણી	પડતર-ના) ખાલી
હાનું વહાણ.	પાઠ ૧૪૭ મો.	કેવડ.
ખાસારી=ના) ખારવે	જડ-ના) મુળીયામુળ	પાઠ ૧૪૮ મો.
આગસારો-ના) ઈશાર	જીપણુ-ના) ઝાટકુ	અમીર-ના) મો

૬૧ માણસ.	પાઠ ૧૫૦ મો.	લેંશ-ના) જુસો, હામ,
નાદર-ના) કાઠીઆ	ખુણેલો-ક) ઉપરોલો	નોરદય-વી) દયાવ
નાડ જનાવર.	આખરી-વી) માદા	ગરની)
મસ્તાન-ના) જોરાવ	ડોળ-ના) આકાર, ચેરો	પાઠ ૧૫૨ મો.
૨ જખરા.	કરાર-ના) આરામ,	પાંશરા-વી) સામા
છેહ-વી) વીરવાસવ	હવાત્રેકરચો-હી) તાબે	શીયા
સઘાત. કપટ, દગો,	કરચો,	અલી માન-ના) ગર
ઇતખાર-ના) લરો	કાકેમ-ના) સરકાર	વ અહકાર.
સા લાયક,	જુલમી-વી) રાખ ક	પાઠ ૧૫૩ મો.
કકડીને-વી) ઘણાજ	કણ	લોલીએ-વી) લાલચુ
સખત.	પાઠ ૧૫૧ મો.	ખદર-ના) દરીયા કા
સાર-ના) મતલબ.	ફીંશા-ના) છવનેના	ઠે ત્યાં માલ ચઢે
પલન-ના) ગુજરાત	રીનાંખવુ તે	ઉતરે તેણે રોહર.
પાઠ ૧૪૯ મો	મેદાન-ના) જંગલ	ટગાવુ-ક) લટકાવવુ
મીહ-ના) જનાવર	વમડો.	ટટાવું.
નો ર.જ	ખીજવાએલો-ક) ચી	રાન-ના) વગડો, જ
લખકર-વી) ખીયા	કાએલો	ગલ.
મણા	મકમાટ-ના) ધખર,	રાની-વી) વગડાના
મોતીયા-ના) આંખને	ટ ખુજરી.	જંગલી
સંગ	મેદની-ના) લોકનો	પાઠ ૧૫૪ મો.
ઇરાદો-ના) વીચાર,	જયો.	તળણ-ના) આતુરતા
ધારાણા.	ખરાડ-ના) ખુમો,	અ. છ-ના) કાલાવ
જુલમ-ના) જખરાઈ.	પોકાર.	લાં.
નોરાશ-ના) નાઉમેદ	કાચા-ના) નખજા,	પંડ્યાલ-ના) પંડી
ચાંકડુ-વી) ગરીબકુ,	પોચા.	તણ ગુરૂ.

પાઠ ૧૫૪ મો લોલીયાની વાત ૨૨

ત્યાં લોખને પાર નહી ત્યાં ભાર વજન જતો રહેછે
જે માણસ હરેક વાતની ત્રણાણથી સદા તરસો તે ઘેઈ પાણ

(૫૪)

કોહાડો પદસાથી તરપત થતો નથી

પાઠ ૧૫૫ મો.
કડાકો-ના) લાંબા; ૩૧
કાવકુ-રી) પાસર, શ
ભક્ત-ના) ખાવાનું,
ખેરાક,
મધુરો-રી) સ્વાદીષ્ટ
સાર-ના) શાદ.
માણા-ના) ખાકી,
ખાખી;
નીશાં=ના) નીચે.
નકી;
અડપ-ના) ઝડપ.
ઈષ્ટ-ના) ઇષ્ટર
નો ખનાવ,
પાઠ ૧૫૬ મો.
ટકુ-ના) નાનુધાકુ.
ભાગ્ય-ના) નશીબ
કડાકુ-રી) સખર.
પાઠ ૧૫૭ મો.

ગજબ-ના) જુલમ,
તરાસ.
રહેમ-ના) નરજાદયા
કબકબુ=ના) અટક
વું.
છવાળવો-ના) ખર
વાન.
ચાહીને=કુ) ખુશીય
છને,
અ વીચારી-રી) અ
જાની
કર-ના) બેખડો,
પાઠ ૧૫૮ મો.
બોટવે-ના) કુચ, બ
તક.
ખાર-ના) જર, અદ
ખાઈ.
પાઠ ૧૫૯ મો.
મજા-ના) છોકરા, ર
ઈયત;

પરીવાર-ના) છોકરા
છછયાં;
અવશ-ના) જરૂર,
કુટુંબી-વી) એકકુળ
ના.
કાળ-ના કરોધ, ગુસે
આળ-ના) દોરી;
પાઠ ૧૬૦ મો.
રતીપુર-વી) સગાર
જરા
આપમત-વી) પોતા
નો મત;
જર-ના) વીખ
ઉપાય-ના) ઇલાજ;
પાઠ ૧૬૧ મો.
મુરંગ-ના) ખાડામાં
કાંડે ભરી કાંડે તે
પર-ના) પડ-
મીમ-ના) બેગુ, મે
જગુ ત.

સમાપ્ત

